

Australian Government

**GLOBAL
INITIATIVE**
AGAINST TRANSNATIONAL
ORGANIZED CRIME

THEO DÕI RỦI RO MEKONG

ẤN BẢN SỐ 2
THÁNG 4/2026

Australian Government

TUYÊN BỐ MIỄN TRỪ TRÁCH NHIỆM

Ấn phẩm này được Chính phủ Úc tài trợ thông qua Bộ Ngoại giao và Thương mại. Các quan điểm được trình bày trong ấn phẩm này là của riêng các tác giả và không nhất thiết phản ánh quan điểm của Chính phủ Úc.

© 2026 Sáng kiến Toàn cầu Phòng, chống Tội phạm Có tổ chức Xuyên quốc gia.
Bảo lưu mọi quyền.

Không được phép sao chép hoặc truyền tải bất kỳ phần nào của ấn phẩm này dưới bất kỳ hình thức hoặc phương tiện nào nếu không có sự cho phép bằng văn bản của Sáng kiến Toàn cầu Phòng, chống Tội phạm Có tổ chức Xuyên quốc gia.

Vui lòng gửi các yêu cầu tới:

Sáng kiến Toàn cầu Phòng, chống Tội phạm Có tổ chức Xuyên quốc gia

Avenue de France 23

Geneva, CH-1202

Switzerland

www.globalinitiative.net

GIỚI THIỆU VỀ THEO DÕI RỦI RO MEKONG

Chào mừng bạn đến với ấn bản số 2 của Theo dõi Rủi ro Mekong. Đây là ấn phẩm định kỳ của Mạng lưới Mekong Phòng, chống Tội phạm Xuyên quốc gia (MNET-CTC), một chương trình được triển khai thông qua sự hợp tác giữa Sáng kiến Toàn cầu Phòng, chống Tội phạm Có tổ chức Xuyên quốc gia (GI-TOC) và Chính phủ Úc. Ấn phẩm theo dõi những diễn biến trong các nền kinh tế phi pháp tại Campuchia, Lào, Myanmar, Thái Lan và Việt Nam, cũng như sự giao thoa của chúng với các vấn đề về phát triển, quản trị và an ninh khu vực. Ấn phẩm dựa trên các nguồn dữ liệu sơ cấp và thứ cấp, bao gồm các cuộc phỏng vấn với những bên liên quan chủ chốt như nhà báo, quan chức nhà nước, các tổ chức xã hội dân sự, cùng hoạt động giám sát nguồn mở nhằm cung cấp các phân tích dựa trên bằng chứng về những mối đe dọa và điểm dễ tổn thương đang nổi lên.

Trong ấn bản này

Bài viết đầu tiên tập trung vào tỉnh Khammouane, một điểm nóng về tội phạm có tổ chức tại Lào. Bài viết phân tích các yếu tố khiến tỉnh này dễ bị khai thác bởi các tổ chức tội phạm, như vị trí gần biên giới Thái Lan và Việt Nam, cơ sở hạ tầng thương mại đang phát triển, các khoản đầu tư có liên hệ với Trung Quốc và hệ sinh thái đa dạng sinh học phong phú. Bài viết thứ hai, dựa trên các cuộc phỏng vấn với những người sử dụng ma túy tại Campuchia, khảo sát giá cả và khả năng tiếp cận ma túy tại ba địa điểm. Bài viết thứ ba xem xét việc các cá nhân và doanh nghiệp sử dụng các tài khoản trung gian nhằm mục đích chuyển đổi các khoản lợi nhuận có được từ các hoạt động phi pháp. Tập trung cụ thể vào hiện tượng này tại Thái Lan, bài viết cũng đưa ra các định hướng chính sách cho các cơ quan chính phủ

Mỗi ấn bản báo cáo về các xu hướng và ưu tiên tại các thị trường tội phạm của những quốc gia này, đặt các diễn biến địa phương trong bối cảnh các động lực khu vực và toàn cầu rộng lớn hơn nhằm nâng cao hiểu biết về tội phạm có tổ chức tại khu vực Mekong. Nghiên cứu hướng tới việc tăng cường xây dựng chính sách và chương trình dựa trên bằng chứng nhằm nâng cao khả năng chống chịu và thúc đẩy sự hợp tác giữa chính phủ, xã hội dân sự và các đối tác quốc tế.

Chúng tôi khuyến khích độc giả và cộng tác viên chia sẻ phản hồi, dữ liệu hoặc ý tưởng cho các số tiếp theo nhằm làm nổi bật các xu hướng mới, bổ sung bằng chứng nguyên bản hoặc cung cấp bối cảnh cho những diễn biến đang tiếp diễn tại các thị trường tội phạm của khu vực. Liên hệ với đội ngũ MNET-CTC: ioannis.vlassis@globalinitiative.net.

và cơ quan quản lý trên toàn khu vực Mekong. Bài viết cuối cùng phân tích cách các quy định mới được ban hành tại Việt Nam có thể tiếp tục hạn chế tiếng nói của truyền thông độc lập và xã hội dân sự, cũng như cách các biện pháp này không chỉ làm suy giảm quyền tự do ngôn luận mà còn tác động đến phát triển kinh tế và an ninh quốc gia.

Nhìn chung, các bài viết này cho thấy tội phạm có tổ chức tại khu vực Mekong không xuất phát từ một điểm yếu đơn lẻ mà từ một hệ thống các yếu tố tiếp tay và tạo điều kiện có mối liên hệ chặt chẽ với nhau, qua đó nhấn mạnh nhu cầu về các biện pháp ứng phó toàn diện và mang tính tổng thể ở cấp khu vực nhằm giải quyết các nguyên nhân gốc rễ và khắc phục những khoảng trống trong thực thi pháp luật.

KHAMMOUANE Ở NGÃ RỄ: CÁCH ĐẦU TƯ VÀ CƠ SỞ HẠ TẦNG LÀM GIA TĂNG SỰ ẪN SÂU BÁM RỄ CỦA TỘI PHẠM

Là một tỉnh miền núi, đa dạng về mặt sinh học và phần lớn là khu vực nông thôn, với dân số rơi vào khoảng 412.000 người, Khammouane nằm giữa Thái Lan ở phía tây và Việt Nam ở phía đông tại khu vực trung tâm hẹp của Lào. Khammouane từ lâu đã đóng vai trò là hành lang trung chuyển xuyên quốc gia cho các đối tượng tội phạm buôn lậu đủ loại hàng hóa, từ động vật hoang dã, ma túy đến tiền mặt và xe cộ.

Mặc dù Khammouane sở hữu cơ sở hạ tầng giao thông vốn từ lâu kém phát triển cùng với địa hình hiểm trở nhưng các hoạt động buôn lậu tại đây diễn ra rất phổ biến do việc quản lý biên giới lỏng lẻo và hạn chế về mặt năng lực thực thi pháp luật trên toàn tỉnh. Do đó, Khammouane cùng các tỉnh lân cận bao gồm Nakhon Phanom của Thái Lan và Quảng Bình của Việt Nam đã chứng kiến nhiều vụ thu giữ ma túy và động vật hoang dã trái phép quy mô lớn trong những năm gần đây.

Khi tỉnh này thu hút ngày càng nhiều vốn đầu tư nước ngoài và trải qua làn sóng xây dựng mạnh mẽ, đặc biệt là việc phát triển một khu phức hợp giải trí quy mô lớn mới và một tuyến đường cao tốc chạy xuyên tỉnh, nguy cơ các loại hình tội phạm đa dạng

tiếp tục ăng sâu bén rễ cũng gia tăng. Bên cạnh các mối đe dọa truyền thống như buôn bán ma túy và động vật hoang dã, các hoạt động phi pháp mới nổi khác cũng đang cho thấy dấu hiệu tìm được môi trường thuận lợi để phát triển tại tỉnh này – bao gồm các hoạt động lừa đảo qua mạng và rửa tiền. Cần có thêm dữ liệu để hiểu rõ hơn quy mô của các thị trường phi pháp này, nhưng tình trạng thực thi pháp luật yếu kém, cùng với các mạng lưới tội phạm hiện hữu đang hưởng lợi từ quá trình phát triển của tỉnh, là những yếu tố rủi ro có khả năng làm gia tăng tình trạng dễ tổn thương của Khammouane trước tội phạm có tổ chức.

Hành lang vận chuyển ma túy trái phép

Một lượng lớn methamphetamine (hay còn được gọi tại địa phương là ya ba), methamphetamine dạng tinh thể, ketamine và heroin được biết là đang di chuyển từ Myanmar, qua Lào và tiếp tục sang Thái Lan, Campuchia và Việt Nam.¹ Mặc dù mức độ tiêu thụ ma túy tại các quốc gia ở khu vực Mekong đã gia tăng, nhưng một phần đáng kể vẫn được vận chuyển tới các thị trường tiêu thụ có lợi nhuận cao hơn khắp châu Á và Thái Bình Dương.

HÌNH 1 Quốc lộ số 12 của Lào là một trong những tuyến đường buôn lậu chính của quốc gia.

HÌNH 2 So sánh số lượng viên methamphetamine thu giữ tại Lào trong 6 tháng và Thái Lan trong 1 tháng.

NGUỒN: Phòng Cảnh sát Phòng chống Ma túy, tỉnh Khammouane, Báo cáo Ma túy Bán niên năm 2025, tháng 2 năm 2026

Nằm tại một trong những hành lang kết nối đường bộ ngắn nhất của Lào giữa Thái Lan và Việt Nam, tỉnh Khammouane từ lâu đã đóng vai trò là tuyến trung chuyển ma túy và các hàng hóa phi pháp khác, trong đó Quốc lộ số 12 là một trong nhiều tuyến đường buôn lậu chính của quốc gia này. Mặc dù chỉ dài khoảng 150 km (93 dặm), nhưng hành trình từ Thakhek - thủ phủ tỉnh Khammouane, nằm bên sông Mekong giáp với tỉnh Nakhon Phanom của Thái Lan - đến cửa khẩu Cha Lo thuộc tỉnh Quảng Bình của Việt Nam hiện có thể mất tới 10 giờ do điều kiện đường sá còn chưa phát triển. Tuy nhiên, điều này có thể sớm thay đổi: vào tháng 6 năm 2025, khi công tác sơ bộ cho tuyến cao tốc mới đang được triển khai, giới chức Thái Lan ước tính thời gian di chuyển sẽ giảm xuống còn bốn giờ.² Cơ sở hạ tầng được cải thiện cũng có thể thúc đẩy hoạt động buôn lậu, bởi vốn dĩ mỗi năm đã có nhiều vụ bắt giữ diễn ra trên tuyến đường này.

Ví dụ: trong năm 2025, cơ quan chức năng Việt Nam đã bắt giữ bốn công dân Lào và ba công dân Việt Nam khi họ tìm cách vận chuyển lậu hơn 500 kg methamphetamine dạng tinh thể, 120.000 viên methamphetamine, 3 kg heroin và 600 kg ketamine qua cửa khẩu Cha Lo.³ Các vụ thu giữ ma túy quy mô lớn cũng thường xuyên xảy ra tại Nakhon Phanom, nơi giới chức Thái Lan liên tục thu giữ các lô hàng ma túy có nguồn gốc từ Khammouane. Ngày 14 tháng 1 năm 2026, cơ quan chức năng Thái Lan thu giữ 1 triệu viên methamphetamine được vận chuyển lậu từ tỉnh Khammouane qua sông Mekong. Hai công dân Lào đã bị bắt giữ trong khi các đối tượng khác đã bỏ trốn.⁴

Mặc dù phần lớn các vụ thu giữ không diễn ra tại Khammouane mà ở các quốc gia láng giềng nhưng lực lượng thực thi pháp luật của Lào cũng đã tiến hành nhiều vụ thu giữ quy mô lớn. Số liệu từ Phòng Cảnh sát Phòng, chống Ma túy tỉnh Khammouane cho thấy từ tháng 6 đến tháng 12 năm 2025, các sĩ quan đã thu giữ hơn 1,2 triệu viên methamphetamine và bắt giữ 185 đối tượng tình nghi liên quan đến hoạt động buôn bán và vận chuyển ma túy thuê.⁵

Bất chấp các vụ thu giữ này, tham nhũng trong các cơ quan thực thi pháp luật của Lào được nhiều người coi là một trở ngại lớn đối với việc tăng cường kiểm soát ma túy.⁶ Quốc gia này xếp thứ 109 trên tổng số 182 quốc gia trong Chỉ số Cảm nhận Tham nhũng (Corruption Perceptions Index) năm 2025 của tổ chức

Minh bạch Quốc tế (Transparency International).⁷ Theo báo cáo, tham nhũng một phần xuất phát từ mức lương thấp trong khu vực công - mức lương khởi điểm hằng tháng của một cảnh sát tại Lào rơi vào khoảng 3 triệu kip (140 đô la Mỹ)⁸ - được xem là không đủ đáp ứng chi phí sinh hoạt trong bối cảnh lạm phát cao.⁹

Nguồn cung động thực vật hoang dã cho nạn buôn bán trái phép

Nằm tại giao điểm của các quốc gia tiêu thụ và xuất khẩu động vật hoang dã trái phép lớn gồm Campuchia, Thái Lan, Myanmar, Việt Nam và Trung Quốc, Lào từ lâu đã đóng vai trò là trung tâm trung chuyển và phân phối các sản phẩm làm từ động vật hoang dã trái phép có nguồn gốc từ trong nước và nước ngoài.

Lào là thành viên của Công ước về Buôn bán Quốc tế các Loài Động, Thực vật Hoang dã Nguy cấp (CITES) từ năm 2004. Tuy nhiên, năng lực thực thi còn hạn chế đã khiến hoạt động buôn bán động vật hoang dã trái phép tiếp tục diễn ra trên phạm vi cả nước. Các vụ thu giữ động vật hoang dã trái phép và các vụ bắt giữ liên quan cho thấy ít nhất một phần nguồn cung trên toàn quốc được vận chuyển qua Khammouane. Trong năm 2025, Phòng Thanh tra Lâm nghiệp tỉnh Khammouane đã tiêu hủy 178 cá thể động vật hoang dã thuộc 22 loài bị tịch thu từ các đối tượng buôn lậu.¹⁰ Cùng năm đó, cơ quan chức năng Lào đã bắt giữ hai người đàn ông đến từ Khammouane khi đang tìm cách vận chuyển lậu động vật hoang dã được bảo vệ về phía biên giới Lào - Việt Nam thuộc tỉnh Savannakhet.¹¹

Các sản phẩm động vật hoang dã cũng có khả năng có nguồn gốc từ Khammouane, nơi có Vườn quốc gia Hin Nam No - Di sản Thiên nhiên Thế giới được UNESCO công nhận - và Vườn quốc gia Nakai-Nam Theun, nơi nạn khai thác gỗ trái phép và khai thác động vật hoang dã vẫn là mối lo ngại lớn mặc dù các khu vực này được bảo vệ theo quy định.

Năm 2018, cơ quan chức năng Thái Lan đã bắt giữ một trong những đối tượng buôn bán động vật hoang dã khét tiếng nhất thế giới là Boonchai Bach tại căn cứ hoạt động của hắn ở Nakhon Phanom, ngay bên kia sông Mekong đối diện Khammouane.¹² Boonchai, người bị tuyên án vào năm 2023, bị cáo buộc là thủ lĩnh của một đường dây buôn bán động vật hoang dã bất hợp pháp quy mô lớn, vận chuyển các sản phẩm có giá trị cao như sừng tê giác và ngà voi giữa Lào, Thái Lan và Việt Nam.¹³ Năm 2018, cơ quan chức năng Lào cũng thu giữ ba xác hổ tại Khammouane đang được vận chuyển đến Việt Nam trên Quốc lộ số 12, trong khi cơ quan chức năng Thái Lan tại Bueng Kan chặn giữ bốn cá thể hổ con trị giá khoảng 42.000 đô la Mỹ, nhiều khả năng có nguồn gốc từ các cơ sở nuôi nhốt sinh sản tại Khammouane và Bolikhamxay.¹⁴ Cơ quan chức năng Thái Lan tại Nakhon Phanom cũng thu giữ 930 sản phẩm ngà voi được vận chuyển lậu từ Khammouane.¹⁵

Một dự án hạ tầng lớn khác có khả năng cải thiện khả năng kết nối tại Khammouane nhưng cũng có thể tác động đến xu hướng tội phạm trong tỉnh là tuyến đường sắt trị giá 6,6 tỷ đô la Mỹ, dự kiến kết nối thủ đô Viêng Chăn của Lào với cảng nước sâu Vũng Áng của Việt Nam và sẽ đi vào hoạt động vào năm 2030. Tuyến đường này sẽ đi qua Thakhek. Cần lưu ý tác động của các dự án đường sắt trước đây tại Lào đối với nạn buôn bán động vật

hoang dã. Báo cáo Đường sắt dẫn tới tuyệt chủng (Railroad to Extinction) của GI-TOC công bố tháng 7 năm 2025 ghi nhận sự gia tăng mạnh mẽ của hoạt động buôn bán động vật hoang dã bất hợp pháp tại Lào sau khi tuyến đường sắt cao tốc do Trung Quốc tài trợ kết nối tỉnh Vân Nam với Viêng Chăn đi vào hoạt động vào tháng 12 năm 2021.¹⁶ Nghiên cứu cho thấy Sáng kiến Vành đai và Con đường đã thúc đẩy sự bùng nổ du lịch xuyên biên giới, với khách du lịch Trung Quốc được đưa đến các cửa hàng bán các sản phẩm động vật bất hợp pháp như sừng tê giác, ngà voi, bộ phận của hổ, bộ phận của gấu và tê tê sống. Theo nhóm tác giả, việc cải thiện kết nối và cơ sở hạ tầng cũng tạo ra “những kênh vận chuyển mới, rủi ro thấp cho hoạt động buôn lậu quy mô lớn”.

Hoạt động lừa đảo trực tuyến và đầu tư nước ngoài

Tại Lào và trên toàn khu vực Mekong, các trung tâm lừa đảo trực tuyến đã trở thành những doanh nghiệp tội phạm xuyên quốc gia tinh vi với mức lợi nhuận cao. Đặc khu Kinh tế Tam giác Vàng và sông bạc Kings Romans, do doanh nhân người Trung Quốc Zhao Wei – người đang chịu lệnh trừng phạt của Mỹ – sáng lập và điều hành, từ lâu được xem là tâm điểm của ngành công nghiệp này tại Lào và được cho là nơi đặt nhiều hoạt động lừa đảo quy mô lớn sử dụng lực lượng lao động lừa đảo đến từ nhiều quốc gia trên thế giới.¹⁷

Ngành công nghiệp này dường như cũng đang bắt đầu bén rễ tại Khammouane. Theo các quan chức địa phương, cơ quan chức năng đã bắt giữ một số công dân Lào và nước ngoài có liên quan đến các hoạt động lừa đảo trực tuyến trong năm 2025, nhưng từ chối cung cấp thêm chi tiết do cuộc điều tra vẫn đang tiếp diễn.¹⁸ Tháng 12 năm 2025, cảnh sát tại Thakhek xác nhận một nhóm công dân Trung Quốc đã sử dụng hai khách sạn địa phương để thiết lập một cơ sở lừa đảo trực tuyến.¹⁹ Tháng 7 năm 2025, cảnh sát Thái Lan bắt giữ một phụ nữ Lào đến từ Thakhek tại bến phà quốc tế ở Nakhon Phanom vì hỗ trợ vận chuyển và hợp pháp hóa các khoản tiền thu được từ hoạt động lừa đảo trực tuyến. Người này bị cáo buộc cho phép tội phạm sử dụng tài khoản ngân hàng và thẻ SIM của mình trong các giao dịch bất hợp pháp với tổng giá trị khoảng 2,9 triệu baht Thái (90.000 đô la Mỹ).²⁰ Mặc dù các hoạt động này có quy mô nhỏ hơn nhiều so với các trung tâm lừa đảo công nghệ cao với quy mô lớn nhưng đây vẫn là một xu hướng đáng lo ngại do sự phân tán của các trung tâm lừa đảo đã được ghi nhận ở những nơi khác trong khu vực.

Bên cạnh đó, làn sóng đầu tư từ Trung Quốc và phát triển cơ sở hạ tầng tại Khammouane cũng là một xu hướng đáng quan tâm. Điều này bao gồm việc mở rộng các tuyến đường hiện có và xây dựng các tuyến mới nhằm hỗ trợ sự hiện diện ngày càng tăng của các nhà đầu tư nước ngoài, chủ yếu đến từ Trung Quốc. Trong chuyến khảo sát vào tháng 12 năm 2025, các nhà nghiên cứu của GI-TOC ghi nhận nhiều khu căn hộ và các dự án nhà ở khác đang được xây dựng. Trong số các khoản đầu tư này, có một dự án nổi bật: chính phủ được cho là đã cấp quyền sử dụng hơn 30.000 m² đất cho một tập đoàn đầu tư Trung Quốc để phát triển khách sạn, căn hộ và các khu phức hợp giải trí, bao gồm cả cơ sở sông bạc. Phần lớn hoạt động xây dựng này diễn ra trên khu đất trước đây từng là nơi đặt các cơ quan

chính quyền.²¹ Điều này làm dấy lên câu hỏi về lợi ích mà chính quyền địa phương nhận được cũng như lý do khu vực cụ thể này được phân bổ cho các nhà đầu tư.

Trước đây, Thakhek từng có một dự án sông bạc (sông bạc vốn thường được coi là có khả năng làm gia tăng tội phạm và dễ bị lợi dụng để rửa tiền), nhưng đã phải đóng cửa vào cuối năm 2024 do thiếu khách.²² Dự án mới dự kiến hoàn thành vào năm 2026 và đã đi vào vận hành một cách toàn diện từ năm 2027.²³

Trong một trường hợp khác, các tuyến đường mới đang được phát triển từ Thakhek đến làng Dong Tai, nơi đặt dự án khai thác kali được Chính phủ Lào cấp cho các nhà đầu tư Trung Quốc theo hợp đồng nhượng quyền 30 năm.²⁴ Các khu vực xung quanh Dong Tai cũng đang trải qua quá trình phát triển mạnh mẽ, với các tuyến đường mới, nhà hàng, khách sạn và cơ sở giải trí được xây dựng để phục vụ người lao động của dự án, phần lớn là những người đến từ Trung Quốc.

Dư luận cũng đặt dấu hỏi về việc lực lượng cảnh sát và biên phòng có tiếp tay cho những đường dây lừa đảo mạng hay không và nếu có thì mức độ nghiêm trọng đến đâu. Ví dụ: đã có những cuộc thảo luận trên một diễn đàn Facebook về cái chết của một sĩ quan cảnh sát địa phương được cho là có liên quan đến việc tạo điều kiện cho những hoạt động lừa đảo trực tuyến.²⁵ Mặc dù hoàn cảnh xung quanh cái chết của viên cảnh sát này vẫn chưa được làm rõ nhưng các bình luận trên mạng đã liên hệ vụ việc với các thành viên của một mạng lưới tội phạm có liên quan đến Trung Quốc. Một số người khác còn cáo buộc rằng các quan chức cấp cao cũng có liên quan.²⁶ Tuy nhiên, không thể xác minh độc lập các cáo buộc này.²⁷

Các biện pháp nâng lực phòng vệ

Mặc dù tỉnh Khammouane không thể thay đổi vị trí địa lý vốn nằm tại giao điểm của các tuyến buôn lậu trong khu vực, nhưng tình hình này vẫn có thể thực hiện các biện pháp nhằm hạn chế lỗ hổng, tránh nguy cơ các hoạt động tội phạm có tổ chức xâm nhập sâu hơn. Ví dụ, chính phủ có thể triển khai các biện pháp nhằm trấn áp nạn tham nhũng – một trong những động lực chính của tội phạm có tổ chức – bằng cách cải thiện quy trình thẩm định và tăng cường hệ thống tư pháp hình sự. Chính phủ cũng nên đầu tư vào nâng cao năng lực cho lực lượng thực thi pháp luật, đặc biệt là các cán bộ điều tra. Điều này giúp cung cấp kiến thức chuyên môn cần thiết để xử lý các loại tội phạm phức tạp như buôn bán động vật hoang dã, buôn người và buôn bán ma túy trái phép. Sự hợp tác chặt chẽ hơn giữa lực lượng thực thi pháp luật và cộng đồng địa phương cũng rất cần thiết để tăng cường các cơ chế báo cáo, vốn có thể đóng vai trò như các hệ thống cảnh báo sớm.

Tỉnh Khammouane có tiềm năng lớn để trở thành điểm đến du lịch nhờ các vườn quốc gia, các loài động vật hoang dã bản địa như vượn Lào, các hệ thống hang động karst, các hồ bùn khoáng nóng cùng di sản lịch sử và văn hóa phong phú. Việc quảng bá và phát triển tốt hơn cơ sở hạ tầng du lịch sẽ góp phần củng cố nền kinh tế của tỉnh. Mặc dù sông bạc cũng có thể trở thành một điểm thu hút khách du lịch, nhưng việc thiết lập các biện pháp bảo vệ cần thiết nhằm ngăn chặn nơi này thu hút các hoạt động tội phạm sẽ có ý nghĩa hết sức quan trọng.

SỬ DỤNG MA TÚY VÀ GIÁ MA TÚY TẠI CAMPUCHIA: NHỮNG PHÁT HIỆN TỪ CUỘC KHẢO SÁT THỊ TRƯỜNG

Ngồi giữa một nhóm nhỏ những người từng sử dụng ma túy trong sân của một trung tâm cai nghiện, cô bé Theavy 16 tuổi nổi bật hẳn lên. Với mái tóc ngắn, nụ cười luôn trên môi kèm theo những cử chỉ đầy biểu cảm, em mang đến một nguồn năng lượng tích cực và sự hài hước cho cả nhóm, thường khiến những người xung quanh mỉm cười. Em đang cố gắng tái thiết cuộc sống sau nhiều năm sử dụng ma túy.²⁸

Theavy từng là công nhân xây dựng. Em lần đầu tiếp xúc với ma túy là sau khi chuyển đến Sihanoukville, một thị trấn ven biển từng yên bình ở miền nam Campuchia nhưng đã được biến đổi bởi làn sóng đầu tư từ Trung Quốc trong nhiều thập kỷ qua. Hiện nay, Sihanoukville đã trở thành một thành phố với các tòa nhà cao tầng, sòng bạc, khu phức hợp lừa đảo trực tuyến và sở hữu một cộng đồng người nước ngoài đông đảo.²⁹ Vào tháng 7 năm 2024, không lâu sau khi bắt đầu làm việc, lúc đó Theavy mới 14 tuổi, một đồng nghiệp đã đưa cho em methamphetamine dạng tinh thể để giúp em đối phó với những giờ làm việc dài và mệt mỏi. “Trong lúc sử dụng ma túy, em không cảm thấy đói hay buồn ngủ”, Theavy kể.³⁰

Câu chuyện của Theavy phản ánh một xu hướng rộng lớn hơn tại Campuchia. Các cuộc phỏng vấn do các nhà nghiên cứu thực hiện trong khuôn khổ một cuộc khảo sát về ma túy với những người đã từng và đang sử dụng ma túy đã cung cấp những hiểu biết về thị trường ma túy tại Campuchia. Một trong những phát hiện cho thấy methamphetamine dạng tinh thể dường như là loại chất cấm phổ biến và dễ tiếp cận nhất tại Campuchia, bất kể độ tuổi, giới tính hay nghề nghiệp.

Những hiểu biết còn hạn chế về thị trường ma túy tại Campuchia

Theo thông tin từ Văn phòng Liên Hợp Quốc về Ma túy và Tội phạm (UNODC), một trong những tuyến đường vận chuyển methamphetamine có xu hướng “mở rộng nhanh nhất” trong khu vực là tuyến đường bộ từ Myanmar đến Campuchia bằng qua Lào và Thái Lan.³¹ Sau đó, ma túy thường được chuyển lên các tàu cá dọc bờ biển phía nam Campuchia trước khi được đưa lên các tàu container hướng tới các thị trường khác có mức giá cao hơn tại châu Á và Thái Bình Dương.³²

Bên cạnh vai trò là tuyến trung chuyển, các dữ liệu hạn chế hiện có cho thấy tình trạng tiêu thụ ma túy trong nước cũng là một vấn đề đáng lo ngại tại Campuchia. Theo các cuộc phỏng vấn của UNODC với Cơ quan Quốc gia Phòng, chống Ma túy Campuchia, mức độ sử dụng methamphetamine dạng tinh thể được ghi nhận đã tăng liên tục từ năm 2017 đến năm 2024.

Một trường học cũ ở Sihanoukville được sử dụng làm nơi trú ẩn cho những người sử dụng ma túy có thu nhập thấp. Ảnh được cung cấp

Ngoài ra, số liệu của Mạng lưới Thông tin về Lạm dụng Ma túy khu vực Châu Á – Thái Bình Dương cho thấy số ca tiếp nhận tại các cơ sở điều trị methamphetamine dạng tinh thể tại Campuchia đã tăng đều hằng năm kể từ năm 2021, từ 2.953 ca lên 9.200 ca vào năm 2024.³³

Các số liệu thu thập cũng cung cấp một số thông tin liên quan đến xu hướng hiện nay. Ví dụ, hơn 1,5 triệu viên methamphetamine đã bị tịch thu trong năm 2024, bên cạnh vụ tịch thu.³⁴ Năm 2025, Campuchia triệt phá và tịch thu tổng cộng 5,88 tấn ma túy bất hợp pháp, giảm đáng kể so với năm trước đó (ghi nhận lượng tang vật thu giữ trong năm 2024 là 14,7 tấn).³⁵ Ngoài ra, cơ quan chức năng cũng tịch thu 42 tấn tiền chất hóa học vốn được sử dụng trong sản xuất ma túy trong năm 2025. Điều này cho thấy Campuchia có thể đóng vai trò là một trung tâm sản xuất bên cạnh vai trò là thị trường trung chuyển và tiêu thụ.³⁶

HÌNH 3 Các địa điểm nghiên cứu tại Campuchia, thể hiện sự khác biệt về giả ma túy. Hình nhỏ: Các luồng vận chuyển ma túy đến và đi qua Campuchia.

Các loại ma túy, giá cả và phương thức mua bán

Phần lớn dữ liệu về thị trường ma túy tại Campuchia được thu thập từ các vụ thu giữ và bắt giữ, do đó phản ánh hoạt động thực thi pháp luật chứ không nhất thiết phản ánh hoạt động của thị trường ma túy. Điều này có những hạn chế đáng kể, đặc biệt tại một quốc gia mà lực lượng thực thi pháp luật còn thiếu nguồn lực hoặc bị hạn chế một cách có chủ đích. Ngay cả khi dữ liệu được xem là đáng tin cậy, chúng thường rời rạc, không đầy đủ hoặc đã lỗi thời.

Để bổ sung và làm phong phú thêm nguồn dữ liệu vĩ mô này, các nhà nghiên cứu của GI-TOC đã tìm cách làm rõ hơn các xu hướng sử dụng ma túy thông qua các cuộc phỏng vấn với một nhóm nhỏ người đang và đã từng sử dụng ma túy. Cuộc khảo sát được thực hiện tại Phnom Penh, Sihanoukville và tỉnh Pursat trong khoảng thời gian từ tháng 11 đến tháng 12 năm 2025 (xem Hình 4). Dữ liệu này không nhằm mục đích cung cấp một bức tranh toàn diện mà hướng tới việc mang lại những góc nhìn mới về thị trường ma túy tại Campuchia, vốn thường không được đề cập đến trong các số liệu chính thức và các cuộc tranh luận liên

quan đến chính sách. Trong số những người được phỏng vấn, có 11 người đang sử dụng ma túy và 12 người đã ngừng sử dụng, mặc dù một số người cho biết họ đã tái nghiện nhiều lần trước khi cai nghiện một cách dứt điểm. Ba địa điểm khảo sát được lựa chọn nhằm cung cấp hiểu biết về các thị trường tiêu thụ ma túy khác nhau thông qua việc xem xét vai trò của yếu tố địa lý đối với khả năng tiếp cận cũng như giá cả ma túy.

Phnom Penh, thủ đô và trung tâm thương mại của Campuchia, có dân số khoảng 2,3 triệu người. Sihanoukville, với dân số khoảng 234.000 người, là một thành phố đang phát triển nhanh chóng với nhiều sông bạc, cơ sở giải trí và công trường xây dựng. Pursat, nơi sinh sống của khoảng 510.000 người, là khu vực nông thôn và nông nghiệp, chủ yếu dựa vào trồng lúa và đánh bắt thủy sản. Pursat có ít khách du lịch nước ngoài hơn so với hai địa điểm nghiên cứu còn lại.

Những người sử dụng ma túy đã cung cấp thông tin về methamphetamine dạng tinh thể, viên methamphetamine (được gọi tại địa phương là WY hoặc ya ba) và ketamine.

Người	Tuổi	Giới tính	Địa điểm	Loại ma túy sử dụng	Chi phí cho mỗi lần mua (đô la Mỹ)
1	16	Nữ	Sihanoukville	Methamphetamine dạng tinh thể, WY	5–10
2	26	Nam	Sihanoukville	Methamphetamine dạng tinh thể, ketamine	5–10
3	20	Nam	Sihanoukville	Methamphetamine dạng tinh thể, WY	10
4	16	Nam	Sihanoukville	Methamphetamine dạng tinh thể, WY	7,50–12,50
5	17	Nam	Sihanoukville	Methamphetamine dạng tinh thể	5
6	25	Nam	Sihanoukville	Methamphetamine dạng tinh thể, WY	5–10
7	19	Nam	Sihanoukville	Methamphetamine dạng tinh thể, WY	5–10
8	40	Nữ	Sihanoukville	Methamphetamine dạng tinh thể, WY	5
9	23	Nữ	Sihanoukville	Methamphetamine dạng tinh thể, WY	5
10	26	Nam	Sihanoukville	Methamphetamine dạng tinh thể	4,25
11	30	Nam	Sihanoukville	Methamphetamine dạng tinh thể	5
12	42	Nữ	Tỉnh Pursat	Methamphetamine dạng tinh thể	10
13	34	Nam	Tỉnh Pursat	Methamphetamine dạng tinh thể	10
14	19	Nam	Tỉnh Pursat	Methamphetamine dạng tinh thể, WY, ketamine	10
15	33	Nữ	Tỉnh Pursat	Methamphetamine dạng tinh thể, WY	7,50
16	37	Nữ	Tỉnh Pursat	Methamphetamine dạng tinh thể, WY	5
17	40	Nam	Tỉnh Pursat	Methamphetamine dạng tinh thể, WY	5
18	36	Nam	Tỉnh Pursat	Methamphetamine dạng tinh thể	5–7,50
19	40	Nam	Tỉnh Pursat	Methamphetamine dạng tinh thể, WY, ketamine	10
20	35	Nam	Tỉnh Pursat	Methamphetamine dạng tinh thể, WY, ketamine	7,50
21	28	Nam	Phnom Penh	Methamphetamine dạng tinh thể, ketamine	15
22	26	Nam	Phnom Penh	Methamphetamine dạng tinh thể, WY, ketamine	10
23	30	Nam	Phnom Penh	Methamphetamine dạng tinh thể, ketamine	15

HÌNH 4 Người sử dụng ma túy, địa điểm và mức giá trong mẫu nghiên cứu, từ tháng 11 đến tháng 12 năm 2025.

Methamphetamine dạng tinh thể, thường gọi là “ma túy đá”, là loại ma túy được sử dụng phổ biến nhất trong số những người tham gia khảo sát. Những người được phỏng vấn mô tả đây là chất dễ kiếm nhất, có giá thành phải chăng nhất, khiến nó trở thành lựa chọn mặc định đối với người có thu nhập còn hạn chế. Người sử dụng cho biết methamphetamine dạng tinh thể được đóng gói trong túi nhựa nhỏ (xem ảnh), sẵn sàng sử dụng ngay. Tuy nhiên, không ai trong số những người được phỏng vấn có thể xác định chính xác lượng ma túy họ mua theo đơn vị đo lường tiêu chuẩn như gam hoặc miligam. Thay vào đó, số lượng được hiểu dựa trên giá tiền và kinh nghiệm sử dụng.

Người sử dụng đánh giá việc mua ma túy dựa trên việc ma túy dùng được trong bao lâu hoặc tác dụng mạnh đến mức nào, thay vì dựa trên trọng lượng. “Chúng tôi không biết đó là bao nhiêu”, một nữ người sử dụng ma túy tại tỉnh Pursat cho biết. “Chúng tôi chỉ nói năm đô la hay mười đô la thôi”, cô nói thêm.³⁷ Các cuộc phỏng vấn cho thấy mức chi tối thiểu cho một lần mua đường như chỉ nhìn hơn 4 đô la Mỹ, được mô tả là một lượng rất nhỏ nhưng thường đó là tất cả những gì họ có khả năng chi trả. Họ

Ma túy được đóng gói bị cảnh sát Campuchia tịch thu vào tháng 9 năm 2024. Ảnh: SBM News, <https://sbm.news/articles/66f12b7fa0b-8c4cdf3994fdd>

cho biết thường góp tiền chung để mua các gói trị giá 10 đô la Mỹ, 15 đô la Mỹ hoặc 20 đô la Mỹ, sau đó chia nhau giữa ba hoặc bốn người. “Nếu một người không có đủ tiền, chúng tôi sẽ chia sẻ với nhau”, một người được phỏng vấn tại Sihanoukville giải thích. “Đó là cách duy nhất để mua lúc này”.³⁸

Những người được phỏng vấn cũng cho biết có sử dụng WY (methamphetamine, thường được gọi là “viên thuốc màu hồng” ở Campuchia hoặc ya ba tại những địa phương khác) và ketamine. 14 người sử dụng WY mô tả đây là chất bổ sung chứ không phải loại ma túy chính. Người sử dụng cho biết đôi khi WY được thêm vào methamphetamine dạng tinh thể để tăng cường tác dụng. Giá tương đối cao – khoảng 5 đô la Mỹ mỗi viên – thường khiến loại này quá đắt để sử dụng hằng ngày.³⁹

Bảy người sử dụng ketamine thường xuyên trong mẫu khảo sát cho biết loại ma túy này chủ yếu được sử dụng trong các hoạt động về đêm, đặc biệt tại các câu lạc bộ ở Phnom Penh và Sihanoukville. Tương tự WY, ketamine được cho là đắt hơn methamphetamine dạng tinh thể. Chi phí thấp của methamphetamine dạng tinh thể có lẽ đóng vai trò trung tâm trong việc duy trì mức độ sử dụng rộng rãi của loại ma túy này. Điều này tương đồng với dữ liệu hiện có của UNODC, cho thấy giá bán lẻ trên khắp Đông Á và Đông Nam Á đã giảm xuống mức thấp nhất trong một thập kỷ,⁴⁰ khiến việc mua ma túy ở cấp độ đường phố trở nên khả thi ngay cả đối với những lao động có thu nhập thấp tại Campuchia.

Tiền mặt là hình thức thanh toán phổ biến nhất, mặc dù một số người sử dụng cho biết họ thực hiện chuyển khoản, phổ biến nhất thông qua ứng dụng của ngân hàng địa phương ABA, phản ánh sự gia tăng của ngân hàng số tại Campuchia. Ngân hàng số cho phép người sử dụng ma túy thực hiện các giao dịch nhanh hơn và kín đáo hơn tại nơi công cộng.

Nhiều người cho biết lần đầu họ tham gia sử dụng ma túy là thông qua bạn bè hoặc đồng nghiệp. Việc sử dụng ban đầu được báo cáo là thường sẽ dần chuyển sang sử dụng thường xuyên hơn theo thời gian, đặc biệt khi ma túy được dùng để đối phó với giờ làm việc kéo dài và sự kiệt sức về thể chất.

So sánh thị trường ma túy ở đô thị và nông thôn

Yếu tố địa lý được xác định là có vai trò quan trọng trong việc định hình khả năng tiếp cận và giá cả ma túy. Người sử dụng mô tả Sihanoukville là môi trường thuận lợi cho việc tiếp cận nguồn ma túy giá cả thấp. Methamphetamine dạng tinh thể tương đối dễ mua tại đây và thường được bán với giá khoảng 5 đô la Mỹ cho mỗi đơn vị. Khả năng tiếp cận và nhu cầu được cho là bị thúc đẩy bởi các sòng bạc, địa điểm giải trí, dự án xây dựng và lực lượng lao động linh hoạt của thành phố. Các giao dịch được mô tả là diễn ra thường xuyên nhưng kín đáo, được hỗ trợ bởi các mạng lưới quan hệ xã hội dày đặc và sự luân chuyển dân cư cao.

Theo báo cáo, những người bán ma túy tại Sihanoukville không muốn bán cho người lạ vì lo ngại bị bắt giữ hoặc bị lừa. “Nếu họ không biết tôi, họ sẽ không bán cho tôi”, một người sử dụng ma túy tại thành phố này giải thích.⁴¹ Theo thời gian, khách hàng quen đôi khi nhận được lượng hàng lớn hơn một chút hoặc mức

giá linh hoạt hơn, qua đó củng cố các mối quan hệ dựa trên sự tin tưởng này.

Một số người sử dụng cũng cho biết họ đã tham gia vào hoạt động bán và phân phối ma túy. Một người tại Sihanoukville cho biết đã xây dựng được một mạng lưới nhỏ để mua và phân phối ma túy với giá trị khoảng 300 đô la Mỹ mỗi lần, số hàng này thường được bán hết trong vòng 10 đến 14 ngày tùy theo nhu cầu.⁴²

Tại Phnom Penh, ma túy, đặc biệt là ketamine, được bán rộng rãi trong các câu lạc bộ, quán bar và cơ sở karaoke.⁴³ Người sử dụng tại Phnom Penh cho biết họ chủ yếu tiếp cận ma túy thông qua các mối quan hệ cá nhân như bạn của bạn hoặc các nhóm người sử dụng. Tương tự Sihanoukville, người mới thường cần có người giới thiệu vì người bán hiếm khi giao dịch với người lạ.⁴⁴ Một số người sử dụng tại đây tuyên bố rằng các đầu mối phân phối hoạt động dưới sự bảo kê của cảnh sát và các quan chức cấp cao, điều mà họ cho là giúp những người buôn bán tránh được việc bị bắt giữ hoặc các cuộc đột kích tại các địa điểm giải trí về đêm.⁴⁵ Họ cũng cho rằng một số thành viên của lực lượng cảnh sát và quân đội có mua và sử dụng ma túy.⁴⁶

Tỉnh Pursat thể hiện một môi trường hạn chế hơn. Ma túy khó mua hơn và nhìn chung có giá cao hơn. Việc sử dụng ma túy cũng được quan sát thấy là kín đáo hơn và người sử dụng cho biết những người bán thận trọng hơn trong việc lựa chọn đối tượng để giao dịch.

Theo những người tham gia khảo sát, sự khác biệt trong cách thức thực thi pháp luật ảnh hưởng đến các mô hình phân phối và tiêu thụ tại cả ba địa điểm. Những người phân phối nhỏ lẻ giải thích rằng họ thường xuyên trả hối lộ cho cảnh sát và quân đội địa phương để tránh bị truy quét hoặc để nhận được cảnh báo trước về các cuộc đột kích. Tại Pursat, người sử dụng cho biết các đầu mối phân phối trả cho cảnh sát từ 300 đô la Mỹ đến 1.000 đô la Mỹ mỗi tháng để duy trì hoạt động kinh doanh mà không bị gián đoạn.⁴⁷

Các chiến dịch truy quét của cảnh sát cũng được cho là diễn ra thường xuyên và công khai hơn tại Pursat, làm gia tăng rủi ro đối với người sử dụng và đẩy giá ma túy lên cao.

Một cộng đồng tại tỉnh Pursat, cách Phnom Penh khoảng 200 km. Ảnh được cung cấp

Tại Sihanoukville, người sử dụng ma túy cho rằng cảnh sát biết về tình trạng sử dụng ma túy nhưng không thường xuyên can thiệp vì việc bắt giữ không mang lại động lực hoặc lợi ích nào. Ví dụ, một người sử dụng ma túy sống tại một ngôi trường bỏ hoang ở Sihanoukville cho biết: “Tôi nghĩ là vì tôi không có sự hỗ trợ từ gia đình hay tiền bạc. Tôi đã từng bị bỏ tù một lần và bị đưa vào các trung tâm cai nghiện nhiều lần, nhưng vẫn không thể ngừng sử dụng ma túy.”⁴⁸

Tại Pursat và Sihanoukville, những người được phỏng vấn cho biết cảnh sát thường vào cuộc hơn nếu người sử dụng ma túy có thành viên gia đình có khả năng chi trả tiền hối lộ. Điều này được xác nhận trong một cuộc phỏng vấn với một sĩ quan cảnh sát phụ trách các vụ án ma túy tại Phnom Penh. Người này cho biết các đồng nghiệp của mình thường khuyến khích gia đình thương lượng chi trả tiền khi người thân bị bắt và có kết quả xét nghiệm dương tính với ma túy. Ví dụ, khoản thanh toán 500 đô la Mỹ được cho là có thể giúp tránh các thủ tục tố tụng tại tòa án – vốn đi kèm nguy cơ bị phạt tù – và cho phép người sử dụng được chuyển sang chương trình cai nghiện thay thế.⁴⁹

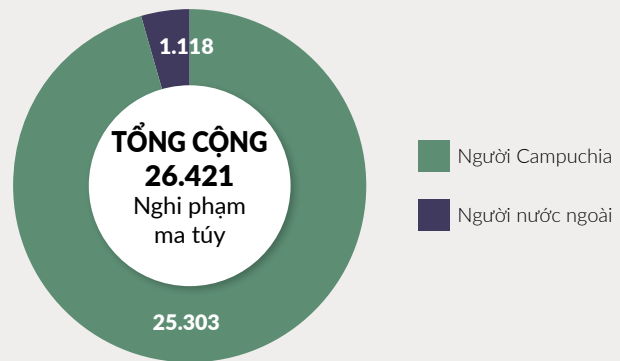
Tại cả ba địa điểm nghiên cứu, người sử dụng cho biết giá của tất cả các loại ma túy đều tăng theo thời gian trong khi lượng nhận được cho mỗi lần mua lại giảm. “Trước đây, năm đô la là đủ”, một phụ nữ tại Sihanoukville đã sử dụng ma túy gần 20 năm cho biết. “Bây giờ phải cần ít nhất 10 [đô la], mà ngay cả như vậy thì cũng rất ít.”⁵⁰ Tương tự, một người sử dụng ma túy tại tỉnh Pursat cho biết: “Hiện giờ tôi không có nhiều tiền nên chỉ bỏ ra năm đô la và phần còn lại do bạn bè tôi góp thêm. Nhưng đôi khi tôi không thể mua ma túy với năm đô la; phải ít nhất là 10 đô la.”⁵¹

Ngoài việc giá tăng, người sử dụng cũng cho biết họ cảm nhận chất lượng ma túy đang giảm sút. Họ mô tả tác dụng yếu hơn và có mùi lạ, khiến một số người tin rằng ma túy ngày càng bị pha trộn với các chất khác. Một người sử dụng ma túy lâu năm tại Sihanoukville cho biết: “Ma túy không còn mạnh như trước và có mùi khó chịu. Tôi tin rằng các hóa chất đang được pha vào, khiến chất lượng kém đi.”⁵² Một người khác nói: “Tôi nghĩ ma túy đã trở nên đắt hơn và chất lượng đã giảm xuống. Khi tôi mới bắt đầu sử dụng, tác dụng của nó rất mạnh, nhưng giờ thì yếu hơn.”⁵³

Bán lẻ và phân phối

Tại cả ba địa điểm, ma túy chủ yếu được tiếp cận thông qua các mạng lưới không chính thức dựa trên sự tin tưởng và người sử dụng thường lấy ma túy từ bạn bè, đồng nghiệp hoặc người quen. Phần lớn các giao dịch đều có quy mô nhỏ và diễn ra thường xuyên.

Dù đã sử dụng trong nhiều năm, nhưng những người được khảo sát cho biết họ hầu như không có kiến thức về chuỗi cung ứng ngoài các mối liên hệ trực tiếp của mình. “Tôi chỉ biết người mang nó đến,” một người chia sẻ và nói thêm rằng: “Tôi không biết nó đến từ đâu, và tôi cũng không hỏi.”⁵⁴ Một người từng sử dụng khác, đồng thời bán ma túy trong nhóm xã hội của mình, cho biết: “Tôi chỉ biết người bán cho tôi; tôi không biết ma túy thực sự đến từ đâu.”⁵⁵

HÌNH 5 Số lượng nghi phạm liên quan đến ma túy bị cơ quan chức năng Campuchia bắt giữ trong năm 2025.

NGUỒN: *Khmer Times*, Campuchia ghi nhận số vụ thu giữ ma túy giảm trong năm 2025, ngày 2 tháng 1 năm 2026

Phần lớn người sử dụng và người bán là người Campuchia, trái với quan niệm phổ biến rằng thị trường ma túy địa phương chủ yếu do người nước ngoài chi phối. Điều này dường như được xác nhận qua dữ liệu chính thức: cơ quan chức năng đã bắt giữ 26.421 nghi phạm liên quan đến ma túy trong năm 2025, tăng 1,5% so với 26.033 người trong năm 2024.⁵⁶ Trong số đó, chỉ có 1.118 nghi phạm là người nước ngoài.⁵⁷

Phần lớn người sử dụng cho biết hầu như không biết hoặc hoàn toàn không biết liệu ma túy được sản xuất trong nước hay nhập khẩu, cho thấy hiểu biết hạn chế của họ về động lực của thị trường ma túy ngoài mạng lưới xã hội trực tiếp và địa điểm mua bán. Mặc dù có bằng chứng cho thấy hoạt động sản xuất ma túy tại Campuchia đang gia tăng – ví dụ, UNODC cho biết cơ quan chức năng Campuchia đã đột kích một nhà kho ở ngoại ô Phnom Penh và phát hiện một phòng thí nghiệm ma túy tổng hợp đang hoạt động vào năm 2022 – nhưng quy mô của ngành này vẫn chưa được hiểu rõ.⁵⁸

Hàm ý

Việc sử dụng methamphetamine là một vấn đề đáng lo ngại tại Campuchia, với hàng nghìn người bị bắt giữ mỗi năm vì sử dụng ma túy và tham gia một cách nhỏ lẻ. Mặc dù vậy, dữ liệu khái quát về giá ma túy tại địa phương, khả năng tiếp cận, mức độ sẵn có hoặc động lực tiêu thụ vẫn còn chưa hoàn chỉnh. Điều này càng làm gia tăng tình trạng thiếu hiểu biết về những tác hại liên quan đến việc sử dụng ma túy cũng như về nơi có thể tìm kiếm sự hỗ trợ.

Cần có thêm dữ liệu và thông tin về tình hình sử dụng ma túy tại Campuchia, được phân tách theo tỉnh và giới tính, cũng như nhiều nghiên cứu hơn về chất lượng ma túy và các chất được sử dụng để pha trộn methamphetamine. Điều này sẽ giúp các tổ chức xã hội dân sự đang cung cấp các dịch vụ giảm tác hại, xây dựng và định hướng các hoạt động hỗ trợ của mình một cách phù hợp và hiệu quả hơn.

Dữ liệu chi tiết hơn về giá ma túy cũng có thể giúp tăng cường các biện pháp ứng phó với hoạt động buôn bán ma túy vì giá cả là chỉ số quan trọng về động lực thị trường. Giá ma túy có thể

cung cấp thông tin về sự ổn định hoặc gián đoạn của thị trường, giúp xác định các điểm nóng và các mối liên kết trong dòng lưu chuyển, đồng thời là một chỉ số quan trọng để đánh giá các chính sách ma túy và biện pháp thực thi pháp luật.⁵⁹

Nghiên cứu nhỏ về giá cả này là bước khởi đầu nhằm lấp đầy một số khoảng trống đó. Mặc dù phạm vi và mức độ tiếp cận còn hạn chế, nghiên cứu cung cấp dữ liệu bổ sung cho những gì được lực lượng thực thi pháp luật ghi nhận và mang lại góc nhìn mới về thị trường ma túy tại địa phương. Nghiên cứu đặt ra các câu hỏi về tính sẵn có và khả năng tiếp cận ma túy, đồng

thời chứng minh sự cần thiết của việc thu thập thêm dữ liệu về nền kinh tế ma túy, đặc biệt để hiểu rõ hơn mức độ phản ứng của thị trường và hệ thống phân phối trước các nỗ lực ngăn chặn ở trong nước và quốc tế.

Người ta thừa nhận rộng rãi rằng chỉ dựa vào các vụ thu giữ và chiến dịch truy quét của lực lượng thực thi pháp luật là không đủ để ứng phó với các thị trường ma túy bất hợp pháp. Tuy nhiên, nếu không có thông tin chi tiết về mức độ sẵn có, giá cả và các mạng lưới phân phối, sẽ rất khó thiết kế các biện pháp can thiệp bổ sung có hiệu quả.

“MẮT XÍCH TRONG ĐƯỜNG DÂY”: NHỮNG NGƯỜI CHUYỂN TIỀN THUÊ TẠI THÁI LAN ĐÃ VÀ ĐANG TIẾP TAY CHO HOẠT ĐỘNG RỬA TIỀN QUỐC TẾ

Các “tài khoản nhận/chuyển tiền thuê” đã trở thành một hoạt động kinh doanh lớn tại Thái Lan trong những năm gần đây. Hàng loạt bài báo được đăng tải trên các cơ quan truyền thông Thái Lan đã ghi nhận xu hướng tội phạm này đang gia tăng ngày.

Có trường hợp một sinh viên 22 tuổi rơi vào cảnh vô gia cư sau khi bạn học thuyết phục anh chia sẻ thông tin tài khoản ngân hàng, rồi sử dụng tài khoản đó để nhận tiền bị đánh cắp. Tài khoản sau đó bị cơ quan chức năng phong tỏa và do không thể nhận khoản vay sinh viên, người này bị đuổi khỏi ký túc xá và phải ngủ tại các khu sinh hoạt chung của trường đại học.⁶⁰

Trong một trường hợp khác, cầu thủ bóng đá đội tuyển quốc gia Thái Lan 35 tuổi Pokklaw Anan đã trình báo cảnh sát vào cuối năm 2024 rằng anh bị lừa mất 2,7 triệu baht (khoảng 83.500 đô la Mỹ) sau khi cố gắng vay tiền trên một trang web giả mạo. Cơ quan chức năng lần theo dòng tiền đến sáu tài khoản ngân hàng và bắt giữ các thủ phạm. Một trong số đó, một phụ nữ Thái Lan 20 tuổi, khai với cảnh sát rằng cô được trả 500 baht (15 đô la Mỹ) cho mỗi tài khoản ngân hàng mà cô mở. Sau đó, cô bị đưa sang Campuchia và bị ép thực hiện quét nhận diện khuôn mặt trên các ứng dụng ngân hàng mỗi ngày để những kẻ giam giữ cô có thể truy cập vào các tài khoản đó.⁶¹

Trong trường hợp thứ ba, cảnh sát bắt giữ một phụ nữ 21 tuổi ở Bangkok vì nhận tiền bị đánh cắp từ một trung tâm lừa đảo trực tuyến. Cô nói với cơ quan chức năng rằng mình mở tài khoản ngân hàng theo yêu cầu của chị gái và tin rằng tài khoản đó dùng để tiết kiệm tiền cho cháu gái.⁶²

Mặc dù có vẻ khác nhau, cả ba trường hợp đều là một phần của xu hướng tội phạm có tổ chức, trong đó các nhóm tội phạm dụ dỗ hoặc ép buộc cá nhân – thông qua lừa dối hoặc lợi ích tài chính – cung cấp quyền truy cập vào tài khoản ngân hàng của họ nhằm mục đích rửa tiền bất hợp pháp. Theo cơ quan chức năng Thái Lan, nhu cầu đối với các tài khoản nhận/chuyển tiền thuê thường được thúc đẩy bởi ngành công nghiệp lừa đảo trực tuyến quy mô công nghiệp trị giá hàng tỷ đô la trong khu vực.⁶³

Ngày càng lo ngại về quy mô của hiện tượng này, vào tháng 11 năm 2025, Cục Điều tra Trung ương Thái Lan đã cảnh báo người dân không nên trở thành một mắt xích trong đường dây và nhấn mạnh rằng “khoản tiền nhỏ bạn nhận được không đáng để đánh đổi nguy cơ bị truy tố”.⁶⁴ Tuy nhiên, mặc dù người dân dần nhận thức được các rủi ro liên quan đến các tài khoản nhận/chuyển tiền thuê tại Thái Lan, nhưng các nhóm tội phạm vẫn tiếp tục lợi dụng người trẻ tuổi, người cao tuổi và các đối tượng dễ bị tổn thương về tài chính để làm người chuyển tiền thuê.

Ngành kinh doanh lớn

Tài khoản chuyển tiền thuê, được gọi tại Thái Lan là ban-chee maa (บัญชีม้า),⁶⁵ là các tài khoản ngân hàng hoặc ví điện tử được sử dụng để chuyển hoặc lưu giữ tiền có được từ các hoạt động bất hợp pháp.⁶⁶ Các nhóm tội phạm thường sử dụng tài khoản doanh nghiệp, mua lại các tài khoản có sẵn hoặc trả tiền cho người khác để mở tài khoản mới. Trong một số trường hợp, nạn nhân bị lừa hoặc bị ép buộc chia sẻ quyền truy cập vào tài khoản của họ.⁶⁷

Từ tháng 6 năm 2024 đến tháng 2 năm 2025, dưới sự giám sát của Ngân hàng Trung ương Thái Lan, hơn 2 triệu tài khoản chuyển tiền thuê bị nghi ngờ thuộc về hơn 150.000 cá nhân đã bị phong tỏa.⁶⁸ Theo Bộ Kinh tế và Xã hội Số, từ tháng 10 năm 2023 đến tháng 3 năm 2025, có 5.399 người bị bắt giữ liên quan đến các tài khoản chuyển tiền thuê.⁶⁹

Việc sử dụng tài khoản chuyển tiền thuê để rửa tiền từ hoạt động buôn bán ma túy, lừa đảo và cờ bạc không phải là hiện tượng mới; tuy nhiên, các đối mới trong ngành dịch vụ tài chính đã mở đường cho việc lạm dụng ở quy mô lớn.

Song song với sự phổ biến rộng rãi của ngân hàng trực tuyến – khi các ứng dụng ngân hàng hiện gần như được sử dụng phổ biến tại Thái Lan⁷⁰ – việc mua bán tài khoản chuyển tiền thuê đã trở nên ngày càng dễ dàng và chuyên nghiệp hóa. Các tài khoản được rao bán và quảng cáo công khai trên mạng, bao gồm cả mạng xã hội.⁷¹

Theo báo cáo, nhiều cá nhân bán tài khoản ngân hàng cá nhân của mình với giá chỉ từ 1.500–2.000 baht (47–63 đô la Mỹ).⁷² Những người khác cho thuê tài khoản ngân hàng cá nhân, trong khi đó một số trường hợp lại tính phí theo ngày. Thẻ ATM và thẻ SIM đã đăng ký và liên kết với các ứng dụng ngân hàng di động cũng được mua bán. Mặc dù phần lớn các tài khoản được sử dụng cho hoạt động chuyển tiền thuê ở cấp độ nhỏ lẻ, nhưng một người từng là chủ sở hữu của một trang web cờ bạc trực tuyến cho biết một số tài khoản được dùng cho các giao dịch lớn và chủ tài khoản có thể kiếm được khoản tiền đáng kể. Trong những trường hợp như vậy, giá mua một tài khoản có thể khởi điểm từ 30.000 baht (946 đô la Mỹ), mang lại lợi nhuận hằng tháng từ 5.000–10.000 baht (157–315 đô la Mỹ) cho chủ tài khoản.⁷³

Trong nhiều trường hợp, các tài khoản được thu thập thông qua hành vi lừa dối hoặc thao túng (như trường hợp của sinh viên được đề cập ở trên). Một số người khác bị lừa cung cấp thông tin ngân hàng thông qua các vụ lừa đảo. Có những báo cáo về việc kẻ lừa đảo giả danh cán bộ cơ quan thuế, tuyên bố nạn nhân đủ điều kiện nhận hoàn thuế với điều kiện phải mở một tài khoản ngân hàng.⁷⁴ Một phương thức khác là dụ dỗ nạn nhân đăng ký tài khoản ngân hàng cá nhân trên các trang web giả mạo vốn được thiết kế để thu thập thông tin cá nhân, sau đó sử dụng thông tin này để mở các tài khoản chuyển tiền thuê.⁷⁵

Các nạn nhân của các vụ lừa đảo đôi khi cũng bị biến thành người chuyển tiền thuê. Ví dụ, một người mắc bẫy lừa đảo đầu tư có thể nhận được khoản tiền mà họ tin là lợi nhuận từ khoản đầu tư của mình. Sau đó, họ bị lừa chuyển số tiền đó sang một tài khoản khác (thường là một phần của một kế hoạch đầu tư giả mạo khác), qua đó biến các nạn nhân lừa đảo thành người chuyển tiền thuê.⁷⁶

Cũng có những trường hợp người tìm việc Thái Lan và người nước ngoài nhận được các lời mời làm việc giả và được hướng dẫn mở tài khoản ngân hàng để nhận lương, nhưng các tài khoản này thực chất được sử dụng làm tài khoản chuyển tiền thuê.⁷⁷ Trong một trường hợp điển hình, hơn 2 tỷ baht (tương đương 63 triệu đô la Mỹ) đã được vận chuyển qua các tài khoản liên kết với 54 lao động di cư người Myanmar tại Thái Lan, những người này vốn đã bị lừa mở tài khoản trước đó chuyển tiền thuê.⁷⁸

Một lý do khiến Thái Lan có thể trở thành địa điểm phổ biến cho các tài khoản chuyển tiền thuê là vì nước này đóng vai trò là trung tâm tài chính chủ đạo của khu vực. Nhiều người nước ngoài có tài khoản ngân hàng tại Thái Lan và các tài khoản này được cho là đã bị lạm dụng làm tài khoản chuyển tiền thuê. Ví dụ, công dân Lào đã bị lừa cho phép các đối tượng lừa đảo sử dụng tài khoản ngân hàng tại Thái Lan của họ để nhận tiền bất hợp pháp từ các nền tảng đầu tư trực tuyến⁷⁹ hoặc nhận tiền bất hợp pháp rồi rút tiền mặt tại các máy ATM ở Thái Lan sau khi vượt biên.⁸⁰

Những trường hợp như vậy cho thấy bất kỳ ai cũng có thể trở thành mục tiêu bị lôi kéo làm người chuyển tiền thuê, nhưng lao động di cư, người cao tuổi, người vô gia cư và người khuyết tật đặc biệt dễ bị tổn thương. Theo báo cáo, những người vô gia cư thường bị các đối tượng môi giới có ảnh hưởng xã hội tiếp cận và hay bị các mạng lưới tội phạm nhắm tới.⁸¹ Theo một cán bộ dự án tại Mirror Foundation, một tổ chức phi chính phủ có trụ sở tại Bangkok hỗ trợ người vô gia cư: “Các đối tượng môi giới lái xe đi tìm những người vô gia cư mới đến và thuyết phục họ mở tài khoản chuyển tiền thuê, cam kết bảo vệ họ và tuyên bố rằng cảnh sát có liên quan. Sau đó, họ đưa những người này đến ngân hàng mở tài khoản, tịch thu thẻ ATM và trả tiền cho họ.”⁸²

Các “chuồng” tài khoản chuyển tiền thuê của mạng lưới tội phạm mạng

Nhằm ứng phó với mối lo ngại ngày càng gia tăng về việc sử dụng tài khoản chuyển tiền thuê để rửa tiền từ các hoạt động lừa đảo trực tuyến, vào tháng 3 năm 2023, Ngân hàng Trung ương Thái Lan và Hiệp hội Ngân hàng Thái Lan đã áp dụng cơ chế xác minh danh tính sinh trắc học (quét khuôn mặt) đối với mọi giao dịch ngân hàng di động vượt quá 50.000 baht (1.577 đô la Mỹ) phát sinh từ các ngân hàng Thái Lan nhằm ngăn chặn tài khoản chuyển tiền thuê và phòng chống hành vi trộm cắp trên không gian mạng.⁸³

Tuy nhiên, các đối tượng tội phạm đã tìm ra cách lách các hạn chế này. Ví dụ, vẫn có thể thực hiện nhiều giao dịch với tổng giá trị lên tới 200.000 baht mỗi ngày (khoảng 6.300 đô la Mỹ), qua đó tránh yêu cầu xác thực bằng nhận diện khuôn mặt. Nhưng hệ quả đáng lo ngại hơn của quy định xác minh danh tính này là hiện tượng được gọi là “chuồng” tài khoản chuyển tiền thuê – thuật ngữ dùng để chỉ những địa điểm nơi các chủ tài khoản chuyển tiền thuê bị giam giữ và ép buộc thực hiện quét khuôn mặt trên các ứng dụng ngân hàng để cho phép thực hiện các giao dịch chuyển tiền.⁸⁴ Nhiều người bị giữ trong các “chuồng” này bị đối xử tương tự những người bị bóc lột để thực hiện hành vi phạm tội cưỡng bức trong các khu tổ hợp lừa đảo. Theo báo cáo, họ bị bạo hành thể chất nếu chống đối và một số bị bán cho các băng nhóm tội phạm khác hoặc được thả ra khi tài khoản của họ không còn giá trị sử dụng.⁸⁵

Các nạn nhân đôi khi bị dụ dỗ hoặc bị mua bán đến những địa điểm này thông qua các quảng cáo tuyển dụng giả mạo trên mạng xã hội. Một vài bài đăng liên quan đến tuyển dụng việc làm tại huyện Aranyaprathet, gần biên giới Campuchia và sát thị trấn Poipet của Campuchia, một điểm nóng khét tiếng về lừa đảo trực tuyến, đã được chúng tôi phát hiện. Các đối tượng môi giới, dường như có liên hệ với các hoạt động lừa đảo trực

tuyển tại Campuchia,⁸⁶ đưa người tìm việc đi mở tài khoản ngân hàng tại Thái Lan cho các đối tượng tội phạm, tuyên bố rằng các tài khoản này sẽ được sử dụng để nhận lương. Trong một số trường hợp, người lao động được yêu cầu mở tới năm hoặc sáu tài khoản mỗi người⁸⁷ và bị ép đăng ký thẻ SIM, sau đó các thẻ này được liên kết với các ứng dụng ngân hàng.⁸⁸ Trong một vụ việc vào tháng 2 năm 2025, các cuộc điều tra đã phát hiện một mạng lưới đã đưa 50 người dân Thái Lan vượt biên sang Poipet để thực hiện quét khuôn mặt, vận hành mô hình này trong hơn hai năm.⁸⁹

Tháng 1 năm 2026, một vụ việc khác liên quan đến hơn 100 người được phát hiện tại tỉnh Phatthalung ở miền nam Thái Lan. Phần lớn nạn nhân là người cao tuổi hoặc người khuyết tật,⁹⁰ tin rằng họ được tuyển dụng để làm công việc vệ sinh ở nước ngoài, nhưng thực tế lại bị đưa đến các “chuồng” tài khoản trung gian tại Poipet và Malaysia để thực hiện quét khuôn mặt. Thiệt hại ước tính vượt quá 21 triệu baht (648.268 đô la Mỹ). Cảnh sát Thái Lan cũng báo cáo rằng một quan chức địa phương đã yêu cầu một khoản hối lộ từ các đơn vị điều hành mạng lưới tài khoản trung gian này.⁹¹

TÀI KHOẢN DOANH NGHIỆP TRUNG GIAN

Ngoài các tài khoản ngân hàng trung gian cá nhân, các tài khoản doanh nghiệp được mở dưới tên các công ty bình phong và doanh nghiệp cũng được sử dụng để chuyển và hợp pháp hoá các khoản tiền thu được từ hoạt động lừa đảo trực tuyến. Ví dụ, trong một vụ việc năm 2025, cơ quan chức năng Thái Lan đã triệt phá một nhóm gồm năm người liên quan đến hoạt động cờ bạc trực tuyến và lừa đảo qua mạng. Nhóm này đã cùng nhau đăng ký nhiều công ty và sử dụng chín tài khoản ngân hàng doanh nghiệp đứng tên các pháp nhân. Hơn 100 triệu baht (3 triệu đô la Mỹ) đã được luân chuyển qua các tài khoản này chỉ trong vòng bốn ngày.⁹²

Lợi ích chính của tài khoản trung gian doanh nghiệp là cho phép chuyển các khoản tiền lớn hơn trong mỗi giao dịch và không yêu

cầu quét nhận diện khuôn mặt.⁹³ Các tài khoản doanh nghiệp cũng rất dễ mở. Ví dụ: Kasikorn Bank cho phép doanh nghiệp mở tối đa năm tài khoản chỉ bằng cách xác minh danh tính thông qua ứng dụng ngân hàng di động.⁹⁴ Tương tự, Krungsri Bank cung cấp dịch vụ mở tài khoản doanh nghiệp ngoài trụ sở, cho phép khách hàng thực hiện giao dịch trực tuyến qua ngân hàng di động sau khi được phê duyệt, đồng thời cũng cho phép mở tối đa ba tài khoản.⁹⁵

Các đối tượng tội phạm bị thu hút bởi tài khoản trung gian doanh nghiệp vì chúng tạo ra độ tin cậy cao hơn khi lừa nạn nhân chuyển tiền.⁹⁶ Do khối lượng giao dịch lớn đi qua các tài khoản doanh nghiệp, các quy trình điều tra, truy tố và phong tỏa tài khoản cũng trở nên phức tạp và tốn thời gian hơn đối với cơ quan chức năng.⁹⁷

HÌNH 6 Cơ chế của các quảng cáo tuyển dụng giả nhằm dụ người tìm việc mở tài khoản trung gian.

Mở rộng quy mô ứng phó

Việc xử lý các vấn đề có liên quan đến tài khoản trung gian đã trở thành một ưu tiên chính sách tại Thái Lan kể từ thời chính phủ của Srettha Thavisin (tháng 8 năm 2023 – tháng 8 năm 2024).⁹⁸ Trong thời gian này, quốc gia này cũng đã triển khai nhiều biện pháp nhằm đấu tranh chống các hoạt động lừa đảo trực tuyến. Tháng 11 năm 2025, quyền Thủ tướng Anutin Charnvirakul đã tuyên bố phát động “cuộc chiến chống tội phạm trực tuyến”.⁹⁹

Về mặt chính sách, Sắc lệnh Khẩn cấp về Hoạt động Kinh doanh Tài sản Kỹ thuật số (đặc biệt là lần sửa đổi thứ hai) tăng cường

quản lý và giám sát đối với các doanh nghiệp tài sản kỹ thuật số (bao gồm tiền mã hóa) đặt ngoài lãnh thổ Thái Lan nhưng cung cấp dịch vụ cho cá nhân tại Thái Lan.¹⁰⁰ Sắc lệnh Khẩn cấp về Các Biện pháp Phòng ngừa và Trấn áp Tội phạm Công nghệ Phạt lịch 2566 (2023) tạo nền tảng pháp lý cho Trung tâm Điều hành Chống Lừa đảo Trực tuyến (AOC) 1441. AOC được thiết kế nhằm tập trung hóa các dịch vụ đường dây nóng và tích hợp dữ liệu phối hợp với các cơ quan chủ chốt khác, trở thành một trung tâm chỉ huy một cửa để tiếp nhận tố giác, đình chỉ giao dịch, trao đổi thông tin và đưa hoặc loại bỏ cá nhân khỏi danh sách theo dõi và danh sách đen.¹⁰¹

Các cơ quan khác tham gia AOC bao gồm Văn phòng Chống Rửa tiền của Thái Lan (AMLO), đơn vị đã tăng cường đánh giá hồ sơ rủi ro của khách hàng ngân hàng, qua đó giúp phát hiện nhanh hơn các tài khoản trung gian mới¹⁰² và phong tỏa các tài khoản hiện có.¹⁰³ Sắc lệnh Khẩn cấp này cũng cho phép các tổ chức tài chính tạm thời đình chỉ các giao dịch đáng ngờ mà không cần có báo cáo của cảnh sát, đồng thời áp dụng các hình phạt nghiêm khắc hơn đối với các cá nhân có liên quan.¹⁰⁴

Năm 2023, Ngân hàng Trung ương Thái Lan đã ban hành các hướng dẫn chính sách nhằm phát triển một cơ sở dữ liệu tập trung mang tên Central Fraud Registry để chia sẻ thông tin liên ngân hàng về các vụ gian lận. Biện pháp này dẫn đến việc phong tỏa tài khoản trên diện rộng, theo đó tất cả các cá nhân nằm trong danh sách đen đều bị đóng băng tài khoản.¹⁰⁵ Đến tháng 11 năm 2025, hơn 3,3 triệu tài khoản đã bị phong tỏa.¹⁰⁶ Mặc dù một số ý kiến đánh giá cao cách tiếp cận này nhờ tính toàn diện và tốc độ xử lý,¹⁰⁷ nhưng nó cũng vấp phải nhiều chỉ trích khi hàng nghìn cá nhân và doanh nghiệp nhỏ bị xác định nhầm là có dấu hiệu gian lận, dẫn đến việc tài khoản của họ bị khóa.¹⁰⁸ Kể từ đó, Ngân hàng Trung ương Thái Lan đã điều chỉnh cách tiếp cận này bằng cách chỉ phong tỏa các giao dịch đáng ngờ và rút ngắn thời gian điều tra.¹⁰⁹

Mặc dù các cải cách pháp lý và nỗ lực thực thi phối hợp được thực hiện với thiện chí và đã nâng cao năng lực của Thái Lan trong việc phá vỡ các hoạt động lừa đảo trên quy mô lớn, chúng cũng dẫn đến những hệ quả ngoài ý muốn nghiêm trọng. Các hệ quả này bao gồm việc nhiều người vô tội bị mất quyền tiếp cận hệ thống ngân hàng, mất quyền nhận các khoản phúc lợi như trợ cấp người cao tuổi và khoản vay sinh viên và trong một số trường hợp, bị mua bán xuyên biên giới nhằm mục đích khai thác các tài khoản chuyển tiền thuê của họ.¹¹⁰

Trong thời gian tới, cần phát triển các biện pháp có cơ sở thông tin tốt hơn, tương xứng hơn và có mục tiêu rõ ràng hơn để chống lại và triệt phá các hoạt động tài khoản chuyển tiền thuê mà không làm gia tăng bất bình đẳng cơ cấu thông qua việc trừng phạt các nhóm dễ bị tổn thương. Điều này cũng đòi hỏi phải chuyển trọng tâm khỏi những người đứng tên tài khoản chuyển tiền thuê ở tuyến đầu, thay vào đó lần theo toàn bộ chu trình của vụ lừa đảo để xác định nguồn gốc hoạt động cũng như các tài khoản thụ hưởng cuối cùng nhận tiền bất hợp pháp. Ngoài ra, cần nâng cao nhận thức hơn nữa về vai trò của các tài khoản chuyển tiền thuê trong hoạt động rửa tiền và lừa đảo trực tuyến nhằm ngăn chặn sự phát triển tiếp tục của yếu tố hỗ trợ tội phạm này.

TĂNG TRƯỞNG KINH TẾ VÀ KHÔNG GIAN XÃ HỘI DÂN SỰ TẠI VIỆT NAM KHÔNG LOẠI TRỪ LẪN NHAU

Tháng 1 năm 2026, Đảng Cộng sản Việt Nam (ĐCSVN) đã tổ chức Đại hội Đại biểu Toàn quốc lần thứ XIV, được một số người xem là sự kiện chính trị có ý nghĩa quan trọng nhất tại Việt Nam trong ba thập kỷ qua. Truyền thông quốc tế chủ yếu tập trung vào các quyết định liên quan đến cơ cấu lãnh đạo đất nước trong bối cảnh Tổng Bí thư Tô Lâm tiếp tục củng cố quyền lực, cũng như tham vọng kinh tế của Việt Nam nhằm đạt được vị thế quốc gia có thu nhập trung bình cao vào năm 2030.¹¹¹

Có lẽ cũng vì những lý do đó mà trong những tháng trước thềm đại hội, các quan chức thuộc Bộ Công an (MPS) đã tích cực triển khai các biện pháp nhằm siết chặt quản lý môi trường trực tuyến của đất nước.

Một trong những mục tiêu bị nhắm tới là Nguyễn Ngọc Như Quỳnh, được cộng đồng mạng Việt Nam biết đến với bút danh Mẹ Nấm, một blogger và nhà hoạt động từng đoạt giải thưởng,

lần đầu được biết đến rộng rãi nhờ các bài viết về tham nhũng trong lĩnh vực khai thác bô-xít.¹¹² Quỳnh cho biết trong thời gian diễn ra Đại hội, bà liên tục đăng tải các bài phân tích, đường dẫn và bài viết trên trang cá nhân. Tuy nhiên, mức độ tương tác từ hơn 50.000 người theo dõi của bà đã giảm mạnh. Chỉ đến khi những người theo dõi chia sẻ ảnh chụp màn hình từ một nghiên cứu tình huống của Trung tâm Minh bạch Meta (Meta Transparency Center), bà mới nhận ra rằng mình đã bị Facebook hạn chế hiển thị ngầm (shadow ban) trong khoảng thời gian từ ngày 15 đến ngày 22 tháng 1.

“Tất cả các trạng thái, bài viết, thậm chí cả các bản dịch hoặc đường dẫn được chia sẻ từ *Asia Times* phân tích về Đại hội XIV đều bị chặn hiển thị theo vị trí địa lý,” bà viết trong một bài viết chỉ trích Meta, công ty mẹ của Facebook.¹¹³ Meta xác nhận rằng họ đã nhận được các yêu cầu gỡ bỏ nội dung liên quan đến Mẹ Nấm từ Bộ Công an theo Luật An ninh mạng và Nghị định số 147/2024/NĐ-CP.¹¹⁴ Mặc dù Meta đã khôi phục quyền truy

cập vào trang của bà, nhưng Quỳnh cáo buộc Meta đã tiếp tay cho các biện pháp hạn chế tự do báo chí của Đảng trong một thời điểm chính trị quan trọng và trở thành một “đối tác tình vi” trong hoạt động “đàn áp xuyên quốc gia” của họ.

Các biện pháp áp dụng đối với Quỳnh có liên quan đến một loạt cải cách truyền thông do Đảng Cộng sản Việt Nam (ĐCSVN) ban hành vào tháng 12 năm 2025 trước thềm Đại hội, trong đó áp đặt các yêu cầu quản lý chặt chẽ hơn đối với các cơ quan báo chí và làm suy giảm vai trò của các cơ chế giải trình độc lập trong môi trường thông tin của Việt Nam. Tuy nhiên, những thay đổi này lại nhận được rất ít sự chú ý từ cộng đồng quốc tế.

Trên toàn cầu, báo chí độc lập được xem là một trụ cột quan trọng trong khả năng chống chịu của một quốc gia trước tội phạm có tổ chức và tham nhũng. Nếu không có truyền thông độc lập và hoạt động điều tra, đưa tin về tham nhũng, tội phạm có tổ chức và tham nhũng sẽ có nhiều khả năng để bén rễ hơn. Trong bối cảnh đó, khát vọng tăng trưởng kinh tế của Việt Nam có thể đối mặt với rủi ro: nếu thiếu các nguồn thông tin độc lập, tham nhũng có thể không bị phát hiện và dẫn đến sự suy giảm niềm tin của nhà đầu tư. Mặc dù việc nhà nước đàn áp các tiếng nói bất đồng tại Việt Nam không phải là điều mới mẻ – và cũng không phải hiện tượng riêng của Việt Nam – nhưng cách tiếp cận tình vi hơn được sử dụng để bịt tiếng nói của Quỳnh dường như cho thấy một sự thay đổi trong phương thức của ĐCSVN. Như chính Quỳnh nhận định, đó là việc sử dụng một công ty công nghệ phương Tây để “làm công việc bẩn” thay cho họ.¹¹⁵

Những diễn biến này đặt ra một câu hỏi mang tính cấu trúc rộng hơn: liệu quá trình hiện đại hóa kinh tế bền vững tại Việt Nam có thể cùng tồn tại với việc không gian dành cho sự giám sát độc lập của truyền thông và các tổ chức xã hội dân sự trong những lĩnh vực dễ phát sinh tham nhũng, tài chính bất hợp pháp và hoạt động tội phạm xuyên biên giới ngày càng bị thu hẹp hay không. Điều này cũng đặt ra những hàm ý đối với các công ty công nghệ toàn cầu thuộc khu vực tư nhân, vốn đang phải cân bằng giữa các tiêu chuẩn kiểm duyệt nội dung trên nền tảng ở phạm vi toàn cầu và yêu cầu tuân thủ các quy định an ninh trong nước khác nhau.

Tự do báo chí mong manh

Tại Việt Nam, báo chí chưa bao giờ hoàn toàn tự do. Các bảng xếp hạng toàn cầu, bao gồm báo cáo Freedom in the World và Reporters Without Borders, liên tục xếp Việt Nam gần cuối về mức độ tự do báo chí.¹¹⁶ Tuy nhiên, đầu những năm 2000 đã chứng kiến sự mở rộng của các cuộc tranh luận và thảo luận về những vấn đề như tội phạm và tham nhũng. Quá trình số hóa, tư nhân hóa và thị trường hóa đã tạo ra một khoảng không gian cơ hội, trong đó các bài viết điều tra về các vụ bê bối tham nhũng vừa thu hút đông đảo độc giả vừa mang lại lợi nhuận cho các cơ quan báo chí.¹¹⁷

Sự tự do tương đối này bắt nguồn từ việc cho phép kết nối Internet vào năm 1997.¹¹⁸ Tỷ lệ sử dụng Internet tăng từ khoảng 0,2% dân số năm 2000 lên khoảng 78,8% vào năm 2025, tương đương khoảng 79 triệu người dùng.¹¹⁹ Trong cùng giai đoạn đó,

DÒNG THỜI GIAN TỰ DO BÁO CHÍ

cải cách kinh tế đã đưa đến quá trình tư nhân hóa, bao gồm cả trong lĩnh vực truyền thông. Các sửa đổi của Luật Báo chí năm 1999 cho phép hoạt động sinh lợi nhuận và Luật Báo chí năm 2016 cho phép hợp tác giữa cơ quan báo chí và doanh nghiệp tư nhân.¹²⁰ Các tạp chí và báo chí về phong cách sống trở nên định hướng lợi nhuận, với doanh thu từ quảng cáo và tài trợ chiếm tỷ trọng lớn.

Quá trình thị trường hóa ngành truyền thông này mang lại cho các cơ quan báo chí một mức độ độc lập tài chính nhất định và sức ảnh hưởng trước các cơ quan kiểm duyệt nhà nước nghiêm ngặt, dù các cải cách có ý nghĩa về tự do ngôn luận và quyền công dân vẫn còn thiếu. Các chủ đề như đa nguyên chính trị và nhân quyền vẫn bị xem là cấm kỵ, cũng như các bài viết về ô nhiễm môi trường và tranh chấp đất đai.¹²¹ Tuy nhiên, việc đưa tin về tội phạm và tham nhũng lại trở thành một vùng xám.¹²² Sự thay đổi này trùng hợp với sự bùng nổ nhanh chóng của mạng xã hội, đặc biệt là Facebook, nền tảng đã đạt 8 triệu người dùng tại Việt Nam vào năm 2012, vượt qua nền tảng nội địa Zing Me.

Đến năm 2018, số người dùng Facebook tại Việt Nam vượt quá 64 triệu, tương đương khoảng 67% dân số vào thời điểm đó.¹²³

Các cơ quan truyền thông ngoài nhà nước như VnExpress và Zing News thể hiện sự cởi mở báo chí cao hơn so với các tờ báo chính thức của đảng như Nhân Dân, đồng thời đưa vào các góc nhìn từ cộng đồng, trích dẫn luật sư bào chữa trong các bài viết về xét xử và phản ánh tiếng nói địa phương trong các vụ tranh chấp đất đai.¹²⁴

Trong giai đoạn này, truyền thông trực tuyến bằng tiếng Việt đã đưa tin rộng rãi về các vụ án tham nhũng. Từ năm 2013 đến năm 2019, các cơ quan báo chí đã đưa tin về hơn 40 vụ việc tham nhũng riêng biệt và xuất bản hơn 3.000 bài báo (xem Hình 7).¹²⁵

Một ví dụ quan trọng ban đầu liên quan đến Tổng công ty Công nghiệp Tàu thủy Việt Nam (Vinashin) vào năm 2010 và được các báo như Tuổi Trẻ và Thanh Niên đưa tin. Các lãnh đạo của Vinashin, doanh nghiệp đóng tàu nhà nước lớn nhất cả nước, đã biến thủ tiền và dàn xếp giá cả.¹²⁶ Một cuộc rà soát của Thanh tra Chính phủ đã phát hiện một khoản nợ gần 4 tỷ đô la Mỹ,¹²⁷ với các khoản lỗ được báo cáo tương đương khoảng 4% GDP của Việt Nam năm 2009.¹²⁸

Các cơ quan báo chí như Tuổi Trẻ Online và VietNamNet cũng đóng vai trò trong việc phanh phui vụ bê bối gian lận thi trung học phổ thông quốc gia liên quan đến một quan chức giáo dục cấp cao.¹²⁹ Truyền thông cũng khuếch đại sự giám sát của công chúng trong chiến dịch #ichoosefish năm 2016 liên quan đến ô nhiễm do Công ty TNHH Gang thép Hưng Nghiệp Formosa Hà Tĩnh gây ra, được Tập đoàn Formosa Plastics của Đài Loan tài trợ.¹³⁰

Trong mỗi trường hợp, các bài điều tra báo chí đã phơi bày những tổn thất tài chính đối với dịch vụ công và các thực thể tư nhân do các cá nhân tham nhũng gây ra, đồng thời làm nổi

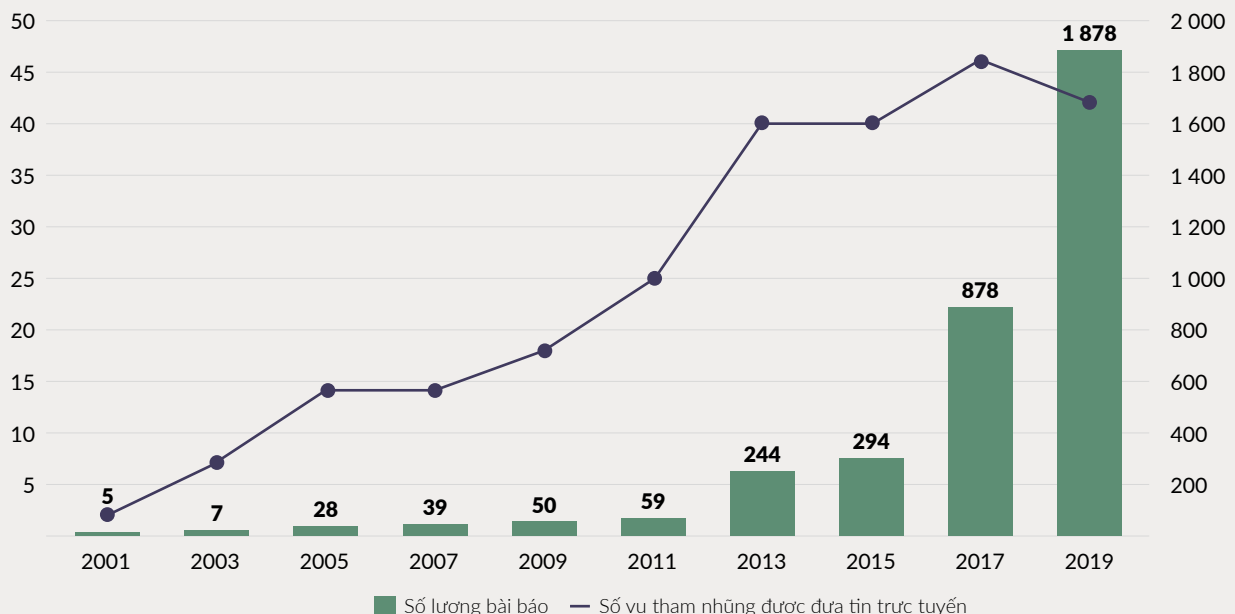
bật những rủi ro đáng kể về tài chính và danh tiếng mà các tác nhân liên kết với nhà nước và khu vực tư nhân gây ra đối với tham vọng kinh tế của Việt Nam. Điều đó đồng nghĩa rằng trong giai đoạn đầu những năm 2000, người dân Việt Nam có thể tiếp cận các sự kiện thời sự, tham gia và phản hồi về chúng.¹³¹ Lượng độc giả tăng lên khi công chúng chia sẻ quan sát của mình trên mạng xã hội, trong khi các nhà báo thực hành tự kiểm duyệt trong các bài viết chính thức lại sử dụng các nền tảng kỹ thuật số để đăng tải những phân tích sâu rộng hơn. Nghiên cứu của Towards Transparency cho thấy từ năm 2016 đến năm 2019, tỷ lệ người Việt Nam tin rằng họ có thể tạo ra sự khác biệt trong cuộc chiến chống tham nhũng đã tăng từ 55% lên 71%.¹³²

Kết thúc một thời kỳ

Tự do báo chí lại bị hạn chế trong khoảng từ giữa đến cuối những năm 2010 do Luật An ninh mạng năm 2018¹³³ và việc áp dụng Đề án Quy hoạch Báo chí 2025 vào năm 2019.¹³⁴

Luật An ninh mạng yêu cầu các công ty lưu trữ dữ liệu trên các máy chủ đặt tại Việt Nam (bao gồm dữ liệu người dùng do các công ty công nghệ nước ngoài như Alphabet, Meta và Apple nắm giữ),¹³⁵ đồng thời trao quyền cho Lực lượng Chuyên trách An ninh mạng Việt Nam (CTF) thuộc Bộ Công an yêu cầu gỡ bỏ nội dung và buộc cung cấp dữ liệu người dùng khi được yêu cầu.

Đồng thời, Đề án Quy hoạch Báo chí 2025, có hiệu lực từ tháng 4 năm 2019, nhằm đến báo chí bán tư nhân và tái khẳng định quyền kiểm soát chính trị chặt chẽ hơn đối với lĩnh vực truyền thông,¹³⁶ chỉ cấp phép cho các cơ quan trực thuộc hoặc có liên kết với ĐCSVN.¹³⁷ Đề án này cũng cấm các tạp chí sản xuất nội dung tin tức, bao gồm cả việc đưa tin về tham nhũng. Nhiều cơ quan truyền thông sau đó đã mất giấy phép báo chí; một

HÌNH 7 Báo chí trực tuyến tiếng Việt đưa tin về các vụ tham nhũng.

NGUỒN: Khảo sát quy mô lớn bằng tiếng Việt về các bài viết trực tuyến liên quan đến tham nhũng từ năm 2000 đến hết năm 2019, được báo cáo trong Nguyễn Thanh Huyền, Cuộc chiến chống tham nhũng ở Việt Nam: Vai trò của báo chí trực tuyến, *Tạp chí Khoa học ĐHQGHN: Nghiên cứu Chính sách và Quản lý*, Tập 36, Số 3, năm 2020

ngiên cứu năm 2024 cho thấy hơn một nửa trong số 102 cơ quan được phân loại là tổ chức báo chí đã chuyển đổi sang loại hình truyền thông khác hoặc đã đóng cửa hoàn toàn.¹³⁸ Điều này bao gồm một số tổ chức trước đây đã từng đưa tin về tội phạm và tham nhũng, trong đó có Zing News (sau này đã đổi tên thành Znews).

Theo Đề án, các cơ quan quản lý ngày càng tăng cường xử phạt và phạt tiền các tổ chức truyền thông. Từ năm 2019 đến năm 2023, các cơ quan chức năng đã ban hành 146 quyết định xử phạt đối với các tổ chức truyền thông (xem Hình 8). Năm 2020, có 18 trường hợp xử phạt được ghi nhận với tổng số tiền phạt là 450 triệu đồng (khoảng 17.000 đô la Mỹ). Đến năm 2023, con số này tăng lên 47 trường hợp với tổng số tiền phạt là 2,1 tỷ đồng (khoảng 81.000 đô la Mỹ).¹³⁹ Các quan chức cũng gia tăng áp lực đối với các nhà báo, bỏ tù sáu phóng viên vào năm 2020 và tám phóng viên vào năm 2021.¹⁴⁰

Vào tháng 12 năm 2025, để chuẩn bị cho Đại hội Đảng toàn quốc vào tháng 1 năm 2026, Quốc hội Việt Nam đã thông qua 51 luật và 39 nghị quyết liên quan đến nhiều vấn đề xã hội và kinh tế theo thủ tục rút gọn, không thông qua kiến nghị hay phản đối của công chúng, chiếm khoảng một phần ba tổng số văn bản pháp luật được thông qua trong nhiệm kỳ năm này.¹⁴¹ Trong đó có các sửa đổi đối với Luật An ninh mạng và Luật Báo chí, đặc biệt mở rộng quyền quản lý địa chỉ giao thức Internet (IP). Điều này có nghĩa là các nhà cung cấp dịch vụ Internet phải cung cấp địa chỉ IP cho cơ quan an ninh mạng khi được yêu cầu và phải gỡ bỏ nội dung bị coi là gây hại cho an ninh quốc gia.

Ngoài ra, Đề án Quy hoạch Báo chí, sau khi được sửa đổi vào năm 2025, cũng trao cho Bộ Công an quyền buộc các cơ quan báo chí và nhà báo phải tiết lộ nguồn tin của họ, bao gồm cả người tố giác, nhằm "phục vụ công tác điều tra, truy tố và xét xử". Việc chuyển quyền này từ tòa án sang cơ quan thực thi pháp luật cho thấy môi trường truyền thông trong thời gian tới sẽ còn bị siết chặt hơn nữa. Các nền tảng mạng xã hội cũng có khả năng phải đối mặt với nhiều quy định hơn – như trường hợp của Quỳnh đã cho thấy – khi Chính phủ Việt Nam tìm cách

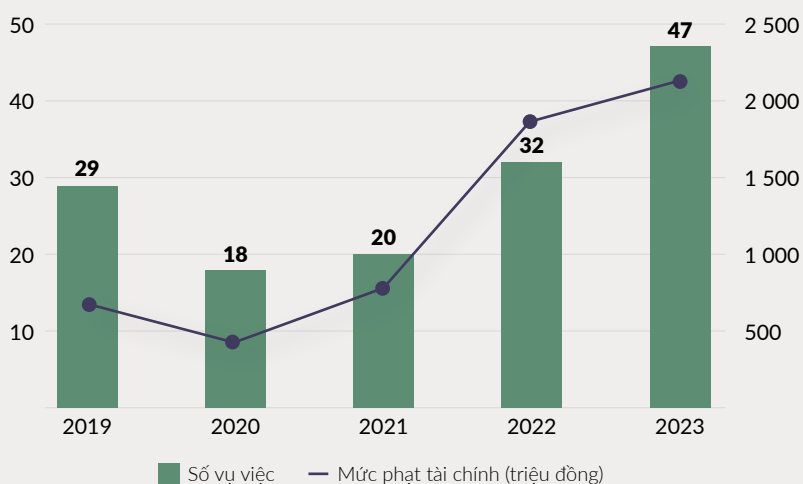
đồng bộ hóa các nghĩa vụ của họ với những nghĩa vụ vốn áp dụng cho các cơ quan báo chí truyền thống.

Không gian dành cho xã hội dân sự ngày càng thu hẹp

Khung pháp lý mang tính an ninh hóa này đã làm thay đổi căn bản môi trường hoạt động của truyền thông Việt Nam. Điều này cũng được phản ánh qua các cách tiếp cận tương tự nhằm hạn chế không gian hoạt động của các tổ chức phi chính phủ (NGO).

Các phân tích trong nước cho thấy một chiến lược có tính hệ thống của nhà nước nhằm hạn chế không gian dân sự trong khi vẫn duy trì các hoạt động hỗ trợ dựa trên dịch vụ. Một cán bộ chương trình của một tổ chức xã hội dân sự Việt Nam giải thích rằng ngay cả những chuyến thăm ngắn ngày của nhân viên từ thiện và đại diện NGO cũng thường bị giám sát chặt chẽ.¹⁴² Ngoài ra, nhiều tổ chức lớn được cho là lo ngại về khả năng bị các nhân sự nhà nước thâm nhập. Các chuyên gia về quyền của con người của Liên Hợp Quốc lưu ý rằng các quy định về thuế hiện đang được áp dụng nghiêm ngặt đối với các tổ chức phi lợi nhuận, trong đó những sai sót kỹ thuật trong báo cáo viện trợ có thể bị truy tố với tội danh trốn thuế hình sự.¹⁴³ Không gian dân sự bị thu hẹp cũng dẫn đến việc đóng cửa các tổ chức NGO độc lập chuyên giám sát tham nhũng. Towards Transparency đã buộc phải đóng cửa vì các lo ngại về an ninh sau khi bị xử phạt và bị thu hồi tên miền trang web.¹⁴⁴

Môi trường này dường như đang lan rộng trong toàn bộ lĩnh vực: Các tổ chức tập trung vào cung cấp dịch vụ (ví dụ như các NGO từ thiện và cứu trợ) vẫn được phép hoạt động, trong khi những tổ chức tham gia vận động dựa trên quyền phải đối mặt với những rủi ro pháp lý mang tính sống còn. Điều này cũng khiến các cơ quan truyền thông và các tổ chức khác dường như tránh đề cập đến các nguyên nhân gốc rễ của bất ổn khu vực, chẳng hạn như tham nhũng cấp cao hoặc nạn buôn lậu xuyên biên giới, vì những rủi ro cá nhân và nghề nghiệp bị xem là quá lớn. Điều đó tạo ra một môi trường thuận lợi cho các nhóm tội phạm có tổ chức, vốn phát triển mạnh mẽ trong những điều kiện mà sự giám sát về danh tiếng và trách nhiệm chính trị bị hạn chế.

HÌNH 8 Các biện pháp xử phạt và tiền phạt áp dụng đối với truyền thông, giai đoạn 2019-2023.

NGUỒN: Legal Initiatives for Vietnam, Kiểm duyệt tại Việt Nam: truyền thông nhà nước dưới áp lực chưa từng có, ngày 1 tháng 11 năm 2024

Việc thiếu không gian dân sự cũng gây ra những hệ quả trực tiếp về kinh tế và an toàn cho toàn khu vực. Năm 2024, tòa án kết tội Trương Mỹ Lan sau khi các công tố viên chứng minh bà đã chiếm đoạt 44 tỷ đô la Mỹ thông qua các khoản vay gian lận từ Ngân hàng Thương mại Cổ phần Sài Gòn (SCB), một số tiền tương đương với một phần đáng kể GDP của Việt Nam.¹⁴⁵ Một vụ bê bối mới hơn vào năm 2025 đã phơi bày hành vi gian lận trong các hoạt động mua sắm tại Tập đoàn Thuận An và dẫn đến việc kết án một số quan chức cấp cao liên quan đến các khoản thiệt hại vượt quá 3 triệu đô la Mỹ.¹⁴⁶ Ngoài ra, hoạt động khai thác trái phép và sử dụng đất không được quản lý, thường do các mạng lưới bất hợp pháp thúc đẩy, làm gia tăng nguy cơ lũ lụt, gây thiệt hại tiềm tàng lên tới hàng tỷ đô la Mỹ cho nền kinh tế nông nghiệp của đồng bằng sông Cửu Long. Khi các nhóm cộng đồng và truyền thông bị cấm về mặt pháp lý trong việc đưa tin về các vụ gian lận quy mô lớn như vậy, các mạng lưới tội phạm sẽ bám rễ sâu hơn và khả năng đối kháng của cộng đồng địa phương trước tác động của chúng sẽ bị suy giảm. Do đó, nguy cơ tổn thất tài chính là rất nghiêm trọng.

Mặc dù Việt Nam không phải là quốc gia duy nhất trong khu vực Mekong đang thu hẹp không gian dân sự và tự do báo chí, như đã thấy qua việc Quỳnh bị hạn chế trên Facebook, nhưng tình hình này dường như đi ngược lại các mục tiêu đã tuyên bố của Việt Nam về tăng trưởng kinh tế nhanh và tăng cường an ninh quốc gia. Không chỉ triển vọng kinh tế của đất nước còn mong

manh, phần lớn tập trung vào một số ít tập đoàn lớn,¹⁴⁷ mà việc siết chặt kiểm soát đối với xã hội dân sự độc lập và truyền thông còn có thể làm trầm trọng thêm các điểm yếu mang tính cấu trúc. Niềm tin của nhà đầu tư có thể bị suy giảm khi việc tiếp cận thông tin đáng tin cậy trở nên khó khăn hơn, từ đó làm giảm lợi nhuận và gây tổn hại đến danh tiếng. Quan trọng hơn, điều này làm gia tăng đáng kể không gian để các tác nhân bất hợp pháp gây ảnh hưởng và kiểm soát trong các ngành kinh tế then chốt.

Có cơ hội để tăng cường niềm tin kinh tế và bảo vệ an ninh quốc gia của Việt Nam trước các mối đe dọa này bằng cách thúc đẩy tính minh bạch và trách nhiệm giải trình của doanh nghiệp và các cơ quan nhà nước. Thông qua việc thu thập và công bố thông tin chính xác, kịp thời và đáng tin cậy, các cơ quan truyền thông và tổ chức xã hội dân sự cung cấp dữ liệu có giá trị cho các nhà đầu tư nước ngoài, đồng thời giảm thiểu tổn hại về danh tiếng đối với nền kinh tế và bảo vệ người dân cũng như cộng đồng, qua đó góp phần thực hiện các mục tiêu kinh tế và an ninh mà nhà nước đã đề ra.

Những người sản xuất nội dung có thể kiểm chứng về tội phạm và tham nhũng không nên bị hạn chế. Các tổ chức truyền thông quốc tế và các NGO quốc tế cũng có thể đóng vai trò hỗ trợ các tổ chức Việt Nam và khuếch đại tiếng nói của họ. Các nền tảng mạng xã hội nên xác định những người có sức ảnh hưởng trong dư luận đang đối mặt với rủi ro và thực hiện các biện pháp để ngăn nội dung của họ bị nhà nước kìm hãm. ■

Ghi chú

1. UNODC, *Rise in production and trafficking of synthetic drugs from the Golden Triangle, new report shows*, ngày 28 tháng 5 năm 2025, <https://www.unodc.org/roseap/en/2025/05/regional-synthetic-drugs-report-launch/story.html>.
2. Wichit Chantanusornisiri, *Trade highway to link Laos with neighbours*, Bangkok Post, ngày 3 tháng 6 năm 2025, <https://www.bangkokpost.com/business/general/3040756/trade-highway-to-link-laos-with-neighbours>.
3. Border guards bust large drug trafficking case from Laos into Vietnam, Voice of Vietnam, ngày 6 tháng 10 năm 2025, <https://english.vov.vn/en/society/border-guards-bust-large-drug-trafficking-case-from-laos-into-vietnam-post1235571.vov>.
4. Thongsavanh Souvannasane, *Authorities step up crackdown as drug smuggling cases surface across Laos*, Laotian Times, ngày 16 tháng 1 năm 2026, <https://laotiantimes.com/2026/01/16/authorities-step-up-crackdown-as-drug-smuggling-cases-surface-across-laos>.
5. Narcotics Police Division, Khammouane province, *SemiAnnual Narcotics Report 2025*, ngày 3 tháng 2 năm 2026, Khammouane, Lào.
6. Top cop in Savannakhet sacked for underreporting drug seizures, Radio Free Asia, ngày 8 tháng 2 năm 2024, <https://www.rfa.org/english/news/laos/cop-02082024181633.html>.
7. Xem Transparency International, *Corruption Perceptions Index 2025*, <https://www.transparency.org/en/cpi/2025/index/laos>.
8. Thongsavanh Souvannasane, *National Assembly approves salary revision for civil servants from January 2026*, Laotian Times, ngày 11 tháng 11 năm 2025, <https://laotiantimes.com/2025/11/11/national-assembly-approves-salary-revision-for-civil-servants-from-january-2026/>.
9. Top cop in Savannakhet sacked for underreporting drug seizures, Radio Free Asia, ngày 8 tháng 2 năm 2024, <https://www.rfa.org/english/news/laos/cop-02082024181633.html>.
10. Laotian Times, *Khammouane officials destroy 178 seized wild animal remains*, Facebook, ngày 19 tháng 8 năm 2025, <https://www.facebook.com/share/p/17oGvmmBn1/>.
11. Two Lao men arrested for attempting to smuggle protected wildlife, Laotian Times, 28 tháng 8 năm 2025, <https://laotiantimes.com/2025/08/28/two-lao-men-arrested-for-attempting-to-smuggle-protected-wildlife/>.
12. Oliver Holmes, *Thai police arrest notorious wildlife trafficking suspect*, The Guardian, ngày 20 tháng 1 năm 2018, <https://www.theguardian.com/environment/2018/jan/20/thai-police-arrest-notorious-wildlife-trafficking-suspect>.
13. Ibid.
14. Tiger farms still operate in Laos, defying trafficking bans, Radio Free Asia, ngày 19 tháng 1 năm 2018, <https://www.rfa.org/english/news/laos/tigers-01192018160946.html>.
15. Nakhon Phanom ivory haul: Vietnamese woman arrested with 930 ivory pieces smuggled from Laos' Khammouane, Laotian Times, ngày 17 tháng 12 năm 2018, <https://laotiantimes.com/2018/12/17/ivory-haul-vietnamese-national-arrested/>.
16. Xem GI-TOC, *Railroad to extinction: How a rail link with China supercharged an illegal wildlife tourism industry in Laos*, tháng 7 năm 2025, <https://globalinitiative.net/analysis/railroad-to-extinction/>.
17. China's exploitation of scam centers in Southeast Asia, U.S-China Economic and Security Review Commission, 28 tháng 7 năm 2025.
18. Tính đến ngày 6 tháng 2 năm 2026, các quan chức cảnh sát tại Khammouane cho biết chưa rõ chính xác số đối tượng lừa đảo đã bị bắt giữ. Tất cả các nghi phạm đã bị tạm giữ tại Nhà tù tỉnh Khammouane ở làng Khamkhikay, huyện Thakhek và vẫn đang bị giam giữ trong khi cuộc điều tra tiếp tục.
19. Phòng vấn một sĩ quan cảnh sát, Criminal Investigation Police, thành phố Thakhek, tỉnh Khammouane, ngày 4 tháng 12 năm 2025.
20. Phontham Visapra, *Lao woman arrested in Thailand for involvement in online scam ring*, ngày 25 tháng 7 năm 2025, Laotian Times, <https://laotiantimes.com/2025/07/25/lao-woman-arrested-in-thailand-far-involvement-in-online-scam-ring/>.
21. Phòng vấn một quan chức chính phủ thuộc Provincial Division of Industry and Commerce, thành phố Thakhek, tỉnh Khammouane, ngày 2 tháng 12 năm 2025.
22. Phòng vấn một sĩ quan cảnh sát, Immigration Police Unit, Border Checkpoint of the Third Lao - Thai Friendship Bridge, tỉnh Khammouane, ngày 4 tháng 2 năm 2026.
23. Phòng vấn người đứng đầu công trường xây dựng, huyện Thakhek, tỉnh Khammouane, ngày 3 tháng 12 năm 2025.
24. Phòng vấn một sĩ quan cảnh sát và một quan chức chính quyền địa phương cấp làng, tỉnh Khammouane, ngày 3 tháng 12 năm 2025.
25. Lao United Organization, *The case of the death of Capt. Ken, who died after the dismantling of a Chinese scammer group in Khammouane Province*, Facebook, ngày 28 tháng 10 năm 2025, <https://www.facebook.com/share/1EByajHmV7>.
26. Thai Lao Daily, *Found! A killer in uniform - the dark mystery of the death of police captain Ken linked to the top commander*, YouTube, 30 tháng 10 năm 2025, <https://www.youtube.com/watch?v=kTVwvemen4c>.
27. Phòng vấn một sĩ quan cảnh sát, Criminal Investigation Police, thành phố Thakhek, tỉnh Khammouane, ngày 6 tháng 2 năm 2026.
28. Phòng vấn một người sử dụng ma túy, 16 tuổi, Sihanoukville, Campuchia, ngày 27 tháng 11 năm 2025.
29. UNODC, *Casinos, money laundering, underground banking, and transnational organized crime in East and Southeast Asia: A hidden and accelerating threat*, tháng 1 năm 2024, https://www.unodc.org/roseap/uploads/documents/Publications/2024/Casino_Underground_Banking_Report_2024.pdf.
30. Phòng vấn một người sử dụng ma túy, 16 tuổi, Sihanoukville, Campuchia, ngày 27 tháng 11 năm 2025.
31. UNODC, *Synthetic drugs in East and Southeast Asia, latest development and challenges*, 2025, https://www.unodc.org/roseap/uploads/documents/Publications/2025/Synthetic_Drugs_in_East_and_Southeast_Asia_2025.pdf.
32. Ibid; xem thêm GI-TOC, *Global Organized Crime Index 2025*, hồ sơ quốc gia Campuchia, <https://ocindex.net/country/cambodia>.
33. Ibid.
34. UNODC, *Synthetic drugs in East and Southeast Asia, latest development and challenges*, 2025, https://www.unodc.org/roseap/uploads/documents/Publications/2025/Synthetic_Drugs_in_East_and_Southeast_Asia_2025.pdf.
35. Theo thông tin do Meas Virith, Phó Tổng Thư ký Cơ quan Quốc gia Phòng, chống Ma túy (NACD), cung cấp, Freshnews, YouTube, ngày 21 tháng 10 năm 2025, <https://www.youtube.com/watch?v=TFJruFeI9k>.
36. Ibid.
37. Ibid.
38. Phòng vấn một người sử dụng ma túy, 25 tuổi, Sihanoukville, Campuchia, ngày 27 tháng 11 năm 2025.
39. Phòng vấn một người sử dụng ma túy, 26 tuổi, Sihanoukville, Campuchia, ngày 27 tháng 11 năm 2025.

40. UNODC, *Synthetic drugs in East and Southeast Asia, latest development and challenges*, 2025, https://www.unodc.org/roseap/uploads/documents/Publications/2025/Synthetic_Drugs_in_East_and_Southeast_Asia_2025.pdf.
41. Phòng vấn một người sử dụng ma túy, 26 tuổi, Sihanoukville, Campuchia, ngày 27 tháng 11 năm 2025.
42. Phòng vấn một người sử dụng ma túy, 16 tuổi, Sihanoukville, Campuchia, ngày 27 tháng 11 năm 2025.
43. Phòng vấn một người sử dụng ma túy, 30 tuổi, Phnom Penh, Campuchia, trong khoảng thời gian từ tháng 11 đến tháng 12 năm 2025.
44. Phòng vấn một người sử dụng ma túy, 28 tuổi, Phnom Penh, Campuchia, trong khoảng thời gian từ tháng 11 đến tháng 12 năm 2025.
45. Phòng vấn một người sử dụng ma túy, 26 tuổi, Phnom Penh, Campuchia, trong khoảng thời gian từ tháng 11 đến tháng 12 năm 2025.
46. Phòng vấn một người sử dụng ma túy, 25 tuổi, Sihanoukville, Campuchia, ngày 27 tháng 11 năm 2025.
47. Phòng vấn một người sử dụng ma túy, 35 tuổi, tỉnh Pursat, Campuchia, ngày 5 tháng 12 năm 2025.
48. Phòng vấn một người sử dụng ma túy, 23 tuổi, Sihanoukville, Campuchia, ngày 27 tháng 11 năm 2025.
49. Phòng vấn một sĩ quan cảnh sát Campuchia (ẩn danh), Phnom Penh, Campuchia, tháng 10 năm 2025.
50. Phòng vấn một người sử dụng ma túy, 19 tuổi, Sihanoukville, Campuchia, ngày 27 tháng 11 năm 2025.
51. Phòng vấn một người sử dụng ma túy, 37 tuổi, tỉnh Pursat, Campuchia, ngày 5 tháng 12 năm 2025.
52. Phòng vấn một người sử dụng ma túy, 25 tuổi, Sihanoukville, Campuchia, ngày 27 tháng 11 năm 2025.
53. Phòng vấn một người sử dụng ma túy, 36 tuổi, tỉnh Pursat, Campuchia, ngày 5 tháng 12 năm 2025.
54. Phòng vấn một người sử dụng ma túy, 40 tuổi, Sihanoukville, Campuchia, ngày 27 tháng 11 năm 2025.
55. Phòng vấn một người sử dụng ma túy, 23 tuổi, Sihanoukville, Campuchia, ngày 27 tháng 11 năm 2025.
56. *Cambodia records drop in drug seizures in 2025*, *Khmer Times*, ngày 2 tháng 1 năm 2026, <https://www.khmertimeskh.com/501820030/cambodia-records-drop-in-drug-seizures-in-2025/>.
57. Ibid.
58. UNODC, *Cambodia removes hundreds of tons of toxic chemicals from illegal drug labs*, ngày 23 tháng 6 năm 2025, <https://www.unodc.org/unodc/en/frontpage/2025/June/cambodia-removes-hundreds-of-tons-of-toxic-chemicals-from-illegal-drug-labs.html>.
59. Jason Eligh, *A shallow flood: The diffusion of heroin in eastern and southern Africa*, GI-TOC, tháng 5 năm 2020, <https://globalinitiative.net/analysis/heroin-east-southern-africa>.
60. Petch Petpailin, *Thai student left homeless after bank account used as mule by classmate*, *The Thaiger*, ngày 14 tháng 11 năm 2025, <https://thethaiger.com/news/national/thai-student-left-homeless-after-bank-account-used-as-mule-by-classmate>.
61. Petch Petpailin, *Thai national football player loses 2.7 million baht to call centre scam*, *The Thaiger*, ngày 3 tháng 12 năm 2024, <https://thethaiger.com/news/national/thai-national-football-player-loses-2-7-million-baht-to-call-centre-scam>.
62. Puntid Tantivangphaisal, *Thai woman arrested in Bangkok for opening mule account*, *The Thaiger*, ngày 12 tháng 12 năm 2024, <https://thethaiger.com/news/bangkok/thai-woman-arrested-in-bangkok-for-opening-mule-account>.
63. Wassayos Ngamkham, *Police net Thai mule account holders linked to Chinese scam gang*, *Bangkok Post*, ngày 21 tháng 1 năm 2026, <https://www.bangkokpost.com/thailand/general/3180280/> police-net-thai-mule-account-holders-linked-to-chinese-scam-gang; *The Nation*, *Police crackdown on 'mule accounts' aims to cut off 100-billion-baht scam network*, ngày 24 tháng 11 năm 2025, <https://www.nationthailand.com/news/general/40058704>; Khaosod English, *Thai bank manager and staff arrested in Chinese scam network*, ngày 21 tháng 5 năm 2025, <https://www.khaosadenglish.com/news/2025/05/21/thai-bank-manager-and-staff-arrested-in-chinese-scam-network/>.
64. Những người đứng tên tài khoản trung gian phải đối mặt với mức án lên tới ba năm tù và khoản tiền phạt lên tới 300.000 THB (khoảng 9.200 USD). *The Nation*, *Police crackdown on 'mule accounts' aims to cut off 100-billion-baht scam network*, ngày 24 tháng 11 năm 2025, <https://www.nationthailand.com/news/general/40058704> <https://www.nationthailand.com/news/general/40058704>.
65. *Ban-chee maa*, theo nghĩa đen là 'tài khoản ngựa', có khả năng bắt nguồn từ các cụm từ tiếng Thái *maa chai* (người được sử dụng để hành động thay mặt cho người khác) hoặc *maa rap chang* (người đại diện được thuê). TTB Bank, *Why do people call online scammers 'mule accounts'?*, Facebook, ngày 26 tháng 11 năm 2025, <https://www.facebook.com/share/p/18DA5nBq8v/>.
66. *The Economist*, *How Chinese networks clean dirty money on a vast scale*, ngày 22 tháng 4 năm 2024, <https://www.economist.com/china/2024/04/22/how-chinese-networks-clean-dirty-money-on-a-vast-scale>; *United States v. Li*, Docket Number 2:24-cr-00311, Court Listener, ngày 28 tháng 4 năm 2024, <https://www.courtlistener.com/docket/68539688/1/united-states-v-li/>.
67. US Department of the Treasury, *National money laundering risk assessment*, 2024, <https://home.treasury.gov/system/files/136/2024-National-Money-Laundering-Risk-Assessment.pdf>; Ng Kang-chung, *124 suspects arrested in Hong Kong for allegedly lending accounts to fraudsters*, *South China Morning Post*, ngày 24 tháng 12 năm 2024, <https://www.scmp.com/news/hong-kong/article/3292173/124-suspects-arrested-hong-kong-allegedly-lending-account-fraudsters>.
68. Các cơ quan chính phủ liên quan gồm Ministry of Digital Economy and Society, Anti Online Scam Operation Center, Technology Crime Suppression Division of Royal Thai Police và Anti-Money Laundering Office. Bank of Thailand, *From bank accounts to crypto wallets - when mule accounts evolve*, ngày 8 tháng 4 năm 2025, <https://www.bot.or.th/th/research-and-publications/articles-and-publications/bot-magazine-issues/Phrasiam-68-2/the-knowledge-crypto-mule-accounts.html>.
69. Ministry of Digital Economy and Society, *DE reveals that the AOC 1441 Center has suspended more than 135,000 mule accounts in the first three months of 2025*, Facebook, <https://www.facebook.com/photo/?fbid=973681928273908>.
70. *The Nation*, *Thailand leads Southeast Asia in mobile banking application usage*, ngày 3 tháng 10 năm 2024, <https://www.nationthailand.com/business/banking-finance/40042041>.
71. Anuk Pitukthanin, *Bài trình bày kết quả nghiên cứu về 'A life of mule account: Decoding the mule-account cycle, the complexity of becoming both a victim and a suspect'*, Mandarin Hotel Bangkok do Faculty of Economics, Chulalongkorn University tổ chức, ngày 17 tháng 12 năm 2025. Có thể xem một trang trình chiếu tại đây: https://drive.google.com/file/d/1xYLnjXbzQGKrjAl_aWppW2RCY-NgaKG/view.
72. Sal Forest, *Responsibility of financial institutions for online threats through mobile banking systems*, ngày 17 tháng 3 năm 2025, tr. 40; Khaosod Online, *Money-mule ring busted: four suspects arrested, including bank employee who opened accounts for 500 baht each*, ngày 17 tháng 1 năm 2026, https://www.khaosad.ca.th/special-stories/news_10101502.

73. Phỏng vấn một cựu chủ sở hữu một trang web cờ bạc trực tuyến, Bangkok, Thái Lan, 2 tháng 1 năm 2026.
74. KrungSriSimple, *Warning! Your account could become a mule account without you realizing it* - được giới thiệu trong *Krungsri The Coach* Tập 171, YouTube, ngày 8 tháng 11 năm 2024, <https://youtu.be/kDDML1p5hYM?si=eAdYdJqS5Jg6jsAb>.
75. Ibid.
76. University of Phayao, *Research recap: Exposing scammers' tactics—not only stealing victims' assets, but also turning them into unwitting money mules*, ngày 26 tháng 12 năm 2025, <https://www.up.ac.th/NewsRead.aspx?itemID=36560>.
77. CIB, *CIB Cracks down on gang exploiting migrant workers to open mule accounts*, Facebook, ngày 9 tháng 1 năm 2025, <https://www.facebook.com/CIBTHAILAND/posts/ตำรวจสอบสวนกลาง-cib-จับขบวนการหลอกรางงานต่างดาวเปิดบัญชีมา พมเงินหมุนเวียนรวมก/634680899065451/>.
78. Ibid.
79. Thai Post, *Lao woman says scammers tricked her into opening mule account; arrest warrant found as she crossed Mekong for baby's milk*, ngày 22 tháng 7 năm 2025, <https://www.thaipost.net/district-news/828648/>.
80. Matichon Online, *Lao man arrested at Nong Khai border for using his bank account to withdraw 180,000 baht for scammer gang*, ngày 16 tháng 11 năm 2025, https://www.matichon.co.th/region/news_5459907.
81. Theo nghiên cứu, chưa rõ chính xác các mạng lưới tội phạm tuyển dụng những người môi giới này như thế nào; họ thường là những người có ảnh hưởng trong cộng đồng. Họ hiểu rõ cộng đồng của mình và các thành viên trong cộng đồng phụ thuộc vào họ để được hỗ trợ. Thái Lan chịu ảnh hưởng của hệ thống bảo trợ. Do đó, các thành viên trong cộng đồng thường sợ những người môi giới địa phương này và cảm thấy cần phải dựa vào họ trong cuộc sống hằng ngày.
82. Phỏng vấn Athitaya Jaiyim, Mirror Foundation, ngày 6 tháng 1 năm 2026.
83. Bangkok Bank, *Technology enhances security: any money transfer of 50,000 baht or more requires facial scanning*, <https://www.bangkokbank.com/th-TH/personal/Grow-Club/FacelD>.
84. Krungthai, *The Thai Bankers' Association confirms that banking apps are secure and stable, and facial scanning is required for every transaction over 50,000 baht*, ngày 8 tháng 11 năm 2023, <https://krungthai.com/th/krungthai-update/news-detail/2675>; Bangkok Bank, *Technology enhances security: any money transfer of 50,000 baht or more requires facial scanning*, <https://www.bangkokbank.com/th-TH/personal/Grow-Club/FacelD>; SCB, *Prepare for facial verification when performing the following transactions via the SCB EASY app*, <https://www.scb.co.th/th/personal-banking/digital-banking/scb-easy/easy-security/pre-biometric-security>.
85. Dailynews Online, *Call-center scam network busted; suspects involved in mule-account operations arrested*, ngày 2 tháng 12 năm 2024, <https://www.dailynews.co.th/news/4144366/>; Thai PBS, *Call-center gangs use rental houses instead of hotels as waiting locations for money mules*, Facebook, ngày 15 tháng 10 năm 2025, <https://www.facebook.com/watch/?v=1107150071466829>; Nation Online, *Thai victim fleeing Poipet after being tricked into becoming a money mule walks through sugarcane fields for three hours*, YouTube, ngày 25 tháng 12 năm 2025, <https://youtu.be/1btvSYjVrWI>.
86. Mặc dù mối liên hệ này có vẻ có khả năng xảy ra, các nhà nghiên cứu không thể xác minh mối liên hệ này.
87. News CH7, *Authorities bust a mule-account network that recruited villagers to open bank accounts for criminals*, ngày 22 tháng 2 năm 2025, <https://news.ch7.com/detail/786565>.
88. Ibid; xem thêm 3MitiNews, *Central Investigation Bureau shuts down a mule-account ring*, Facebook, ngày 10 tháng 1 năm 2026, <https://www.facebook.com/watch/?v=1642017650487042>.
89. Mặc dù xung đột biên giới giữa Thái Lan và Campuchia leo thang vào giữa năm 2025, vẫn đang tiếp diễn và đã dẫn đến việc chính thức đóng cửa các cửa khẩu đường bộ, cửa khẩu Aranyaprathet - Poipet được cho là vẫn là một tuyến đường phổ biến để buôn lậu. Xem News CH7, *Authorities bust a mule-account network that recruited villagers to open bank accounts for criminals*, ngày 22 tháng 2 năm 2025, <https://news.ch7.com/detail/786565>.
90. 3MitiNews, *Central Investigation Bureau shuts down a mule-account ring*, Facebook, ngày 10 tháng 1 năm 2026, <https://www.facebook.com/watch/?v=1642017650487042>.
91. Ibid.
92. CIB, *Police bust a 'corporate mule account' gang linked to an online gambling network; over just four days, more than 100 million baht in transactions were uncovered*, Facebook, ngày 18 tháng 12 năm 2025, <https://www.facebook.com/CIBTHAILAND/posts/ทลายแก๊ง-บัญชีมาบริษัท เครือข่ายพนันออนไลน์-4-วัน พมเงินหมุนเวียนทะลุ-100-ล้านบาท/908740274992844/>.
93. Bank of Thailand, *Joint press conference on cooperation to address corporate mule accounts*, ngày 14 tháng 3 năm 2025, <https://www.bot.or.th/th/news-and-media/news/news-20250314.html>.
94. Xem Kasikorn Bank, *Opening a company, business, or corporate account is now more convenient and easier*, <https://www.kasikornbank.com/th/business/saving/pages/account.aspx>.
95. Xem Krungsri Bank, *Krungsri iPro: Open a business account online and start using it immediately*, <https://www.krungsri.com/th/business/digital-solutions/corporate-solutions/krungsri-ipro>.
96. Bank of Thailand, *From bank accounts to crypto accounts: when mule accounts evolve*, ngày 8 tháng 4 năm 2025, <https://www.bot.or.th/th/research-and-publications/articles-and-publications/bot-magazine-issues/Phrasiam-68-2/the-knowledge-crypto-mule-accounts.html>.
97. Thai Publica, *BoT teams up with five agencies to tighten crackdown on corporate mule accounts*, ngày 14 tháng 3 năm 2025, <https://thaipublica.org/2025/03/bank-of-thailand-strengthens-measures-to-curb-mule-accounts-03/>.
98. PRD, *The Minister of Digital Affairs kicks off the AOC 1441 Center to tackle online fraud - a one-stop Service for the public*, ngày 1 tháng 11 năm 2023, <https://www.prd.go.th/th/content/category/detail/id/9/iid/228754>; The Standard, *The prime minister is set to discuss with security agencies on June 23 to address online crime*, ngày 21 tháng 6 năm 2025, <https://thestandard.co/pm-callcenter-scam-gambling-crackdown/>; Nation Online, *Live: The prime minister announces measures to address transnational crime*, YouTube, ngày 23 tháng 6 năm 2025, <https://www.youtube.com/live/oMz506UjU1I>.
99. Royal Thai Government, *PM Anutin declares war on technology-related crime (scammers), uniting all networks and stressing that victory is the only option!*, ngày 6 tháng 11 năm 2025, <https://www.thaigov.go.th/th/news/101948>; BBC News, *What has the 'Anutin' government done so far before declaring the 'national agenda' to crack down on scammers?*, ngày 21 tháng 10 năm 2025, <https://www.bbc.com/thai/articles/c5yp98pp9keo>.
100. Bank of Thailand, *From bank accounts to crypto wallets - when mule accounts evolve*, ngày 8 tháng 4 năm 2025, <https://www.bot.or.th/th/research-and-publications/articles-and-publications/bot-magazine-issues/Phrasiam-68-2/the-knowledge-crypto-mule-accounts.html>; Secretariat of the Senate, *The Emergency Decree on Digital Asset Businesses (Amendment No. 2) B.E. 2568 (2025)*, ngày 24 tháng 6 năm 2025, <https://www.senate.go.th/view/386/News/Law/322/TH-TH>; Ministry of Digital Economy and Society, *DE upgrades the AOC 1441 Center to CROC to enhance data-*

integration efficiency in combating 'online criminals', Facebook, ngày 26 tháng 4 năm 2025, <https://www.facebook.com/prde.official/posts/ดีอี-ยกระดับศูนย์-aoc-1441-สู่-คณาท-เพิ่มประสิทธิภาพบูรณาการข้อมูลปราบโจรออนไลน์/982347324074035/>

101. PRD, *The Anti-Online Crime Operations Center (1441) will open for public service this November 1st*, ngày 26 tháng 10 năm 2023, <https://www.prd.go.th/th/content/category/detail/id/9/id/227171>; Bank of Thailand, *BoT sets standards for the banking sector regarding shared responsibility under the Royal Decree on Measures for the Prevention and Suppression of Technology Crimes*, ngày 28 tháng 4 năm 2025, <https://www.bot.or.th/th/news-and-media/news/news-20250428.html>; Ministry of Digital Economy and Society, *DE upgrades the AOC 1441 Center to CROC to enhance data-integration efficiency in combating 'online criminals'*, Facebook, ngày 26 tháng 4 năm 2025, <https://www.facebook.com/prde.official/posts/ดีอี-ยกระดับศูนย์-aoc-1441-คณาท-เพิ่มประสิทธิภาพบูรณาการข้อมูลปราบโจรออนไลน์/982347324074035/>.
102. AMLO, *Operational guidelines for financial institutions of the banking type*, tháng 3 năm 2023, https://ses1.amlo.go.th/uploads/content_attachfile/attach_202408271003_66cd41f581323.pdf
103. Bank of Thailand, *BoT sets standards for the banking sector regarding shared responsibility under the Royal Decree on Measures for the Prevention and Suppression of Technology Crimes*, ngày 28 tháng 4 năm 2025, <https://www.bot.or.th/th/news-and-media/news/news-20250428.html>.
104. *The Emergency Decree on Measures for the Prevention and Suppression of Technology-Related Crimes B.E. 2566 (2023)*, ngày 16 tháng 3 năm 2023, Royal Gazette, No. 140, Section 18A, tr. 1-7.
105. Ibid.
106. Bank of Thailand, *Suspending 'mule accounts' to break the scammers' cycle*, <https://www.bot.or.th/th/fraud/mule-suspend.Html>.
107. EfinanceThai, *BoT steps up efforts to break criminal networks, preparing to freeze all accounts across all banks if a person's name is linked to the flow of fraudulent funds*, ngày 13 tháng 6 năm 2024, [https://www.efinancethai.com/Lastest News/Latest NewsMain.aspx?id=dzNWZVZaamZkRWs9](https://www.efinancethai.com/Lastest%20News/Latest%20NewsMain.aspx?id=dzNWZVZaamZkRWs9).
108. Thairath Money, *Summary of 10 timelines explaining the hot issue: Why are innocent people affected by banks freezing mule accounts?*, ngày 15 tháng 9 năm 2025, https://www.thairath.co.th/money/economics/thai_economics/2882954; Thai PBS, *Analysis: 'freezing mule accounts' - why innocent people get caught in the crossfire and have their accounts locked*, ngày 15 tháng 9 năm 2025, <https://www.thaipbs.or.th/news/content/356552>; Thai PBS, *Trapped in the "mule account" trap*, YouTube, ngày 29 tháng 10 năm 2025, <https://youtu.be/JNC20CeVJ78>.
109. Thairath Money, *Summary of 10 timelines explaining the hot issue: Why are innocent people affected by banks freezing mule accounts?*, ngày 15 tháng 9 năm 2025, https://www.thairath.co.th/money/economics/thai_economics/2882954.
110. Anuk Pitukthanin, *Bài trình bày kết quả nghiên cứu về 'A life of mule account: Decoding the mule-account cycle, the complexity of becoming both a victim and a suspect'*, Mandarin Hotel Bangkok do Faculty of Economics, Chulalongkorn University tổ chức, ngày 17 tháng 12 năm 2025. Có thể xem một trang trình chiếu tại đây: https://drive.google.com/file/d/1xYLnjXbzQGKrajAI_aWppW2RCY-NgaKG/view.
111. Joshua Kurlantzick, *At Vietnam's party congress, To Lam entrenches repression and targets growth*, Council on Foreign Relations, ngày 23 tháng 1 năm 2026, <https://www.cfr.org/articles/vietnams-most-important-party-congress-in-years-entrenches-repression-but-is-unclear-how-to-boost-growth>.
112. Nguyen Ngoc Nhu Quynh, *Meta lends a censoring hand to Vietnam's party congress*, Asia Times, ngày 23 tháng 1 năm 2026, <https://asiatimes.com/2026/01/meta-lends-a-censoring-hand-to-vietnams-party-congress>.
113. Ibid.
114. Ibid.
115. Ibid.
116. Ví dụ: báo cáo Freedom in the World xếp hạng Việt Nam là 'không tự do' với mức 20/100 vào năm 2025 (về quyền chính trị, Việt Nam đạt 4/40 và về quyền tự do dân sự đạt 16/60). Xem Freedom House, *Freedom in the World*, <https://freedomhouse.org/country/vietnam/freedom-world/2025>; Civicus liên tục xếp hạng Việt Nam là 'khép kín' với điểm số 10/100 vào năm 2024. Xem Civicus, *Vietnam: Regime criminalises activists on trumped up charges and labels aid group as 'terrorists'*, ngày 1 tháng 7 năm 2025, <https://monitor.civicus.org/explore/vietnam-regime-criminalises-activists-on-trumped-up-charges-and-labels-aid-group-as-terrorists/>. Kể từ khi bắt đầu công bố các báo cáo, Reporters Without Borders đã xếp Việt Nam vào nhóm 10 quốc gia có mức độ tự do báo chí thấp nhất. Hiện nay, Việt Nam đứng thứ 173 trong số 180 quốc gia. Xem Reporters Without Borders, Vietnam, <https://rsf.org/en/country/vietnam>. Việt Nam cũng tiếp tục là một trong những quốc gia giam giữ nhiều nhà báo độc lập nhất. Xem Reporters Without Borders, 2025, *a deadly year for journalists: this is where hate and impunity lead*, ngày 9 tháng 12 năm 2025, <https://rsf.org/en/2025-deadly-year-journalists-where-hate-and-impunity-lead>. Đối với Việt Nam, Committee to Protect Journalists thống kê 16 nhà báo đang bị giam giữ. Xem Committee to Protect Journalists, *Human Rights Day 2025: CPJ calls on Asian governments to free imprisoned journalists*, ngày 8 tháng 12 năm 2025, <https://cpj.org/2025/12/human-rights-day-2025-cpj-calls-on-asian-governments-to-free-imprisoned-journalists/>. Tổ chức giám sát nhân quyền Defend the Defenders thống kê ít nhất 268 tù nhân lương tâm tính đến ngày 31 tháng 12 năm 2025. Xem Defend the Defenders, *Defend the Defenders' latest statistics: Vietnam holds 268 prisoners of conscience*, ngày 4 tháng 1 năm 2026, <https://www.vietnamhumanrightsdefenders.net/2026/01/04/defend-the-defenders-latest-statistics-vietnam-holds-268-prisoners-of-conscience/>. Sự khác biệt giữa các số liệu thống kê này là do phương pháp nghiên cứu và lượng thông tin hạn chế được công bố về các phiên tòa và bản án, cũng như tình trạng tạm giam kéo dài trong một số trường hợp.
117. Vietnam Media Project, *Censorship in Vietnam - state media under unprecedented attack*, 2024, <https://drive.proton.me/urls/7D92FT465M#eUbpZvHzGMJi>.
118. Xem Chính phủ Việt Nam, 1997, Nghị định số 21/CP về Quy chế dịch vụ Internet.
119. Dieu Lam, Jonathan Boymal and Bill Martin, *Internet diffusion in Vietnam, Technology in Society*, 26, 1 (2004), 39-50.
120. Xem Press Law of 1999, Article 17 c.2 và Press Law of 2016 Article 37; Xuan-Huong Nguyen and Bae Yooil, *Between state tolerance and direct control of mass media in Vietnam: The rise and decline of quasi-private press*, *Journal of International and Area Studies*, 30, 2 (2023), 1-24.
121. Thông tin do Kwok Fung Au, một đại diện xã hội dân sự Việt Nam, cung cấp, ngày 18 tháng 2 năm 2026, trực tuyến.
122. Giang Nguyen-Thu, *Vietnamese media going social: Connectivism, collectivism, and conservatism*, *The Journal of Asian Studies*, 77, 4 (tháng 11 năm 2018), 895-908.
123. Facebook tại Việt Nam đã chậm hơn các quốc gia khác trong khu vực Mekong. Đến năm 2017, Facebook đã bắt kịp các nước trong khu vực. Xem <https://www.slideshare.net/slideshow/digital-in-2017-global-overview/71310245#28>.

124. Xuan-Huong Nguyen and Bae Yooil, *Between state tolerance and direct control of mass media in Vietnam: The rise and decline of quasi-private press*, *Journal of International and Area Studies*, 30, 2 (2023), 1-24.
125. Thanh Huyen Nguyen, *The fight against corruption in Vietnam: The role of online press*, *VNU Journal of Science: Policy and Management Studies*, 36, 3 (2020).
126. OCCRP, *Vietnam: Death sentence for corrupt executives*, ngày 23 tháng 2 năm 2017, <https://www.occrp.org/en/news/vietnam-death-sentence-for-corrupt-executives>.
127. Geoffrey Cain, *Why Vietnam's political reshuffling won't fix a struggling economy*, *Time*, ngày 19 tháng 1 năm 2011, <https://time.com/archive/6952099/why-vietnams-political-reshuffling-wont-fix-a-struggling-economy/>.
128. Hoang Thanh Danh Nguyen, *Blue Pawn, Red Pawn and the Communist Party of Vietnam's Gambit for Legitimacy*, ISEAS-Yusof Ishak Institute, tháng 7 năm 2025.
129. Thanh Huyen Nguyen, *The fight against corruption in Vietnam: The role of online press*, *VNU Journal of Science: Policy and Management Studies*, 36, 3 (2020).
130. Thai Nguyen-Van-Quoc, Ethemcan Turhan and Ronald Holzacker, *Activism and non-activism: The politics of claiming environmental justice in Vietnam*, *Environment and Planning E: Nature and Space*, 6, 2 (2023), 976-1006; Thai Nguyen-Van-Quoc, Elen-Maarja Trell, and Gunnar Mallon, *More than keyboard heroes?, #ichoosefish, disaster framing, and environmental protests in Vietnam*, *Media, Culture & Society*, 46, 6 (2024), 1141-1161.
131. Giang Nguyen-Thu, *Vietnamese media going social: Connectivism, collectivism, and conservatism*, *The Journal of Asian Studies*, 77, 4 (tháng 11 năm 2018), 895-908.
132. Nguyen Thi Kieu Vien, *The fight against corruption in Vietnam takes a positive turn*, *Sustainable Vietnam*, ngày 10 tháng 1 năm 2020, <https://sustainablevietnam.com/2020/01/10/the-fight-against-corruption-in-vietnam-takes-a-positive-turn/>.
133. Sau khi luật được thông qua, hai nghị định - 53/2022/NĐ-CP và 13/2023/NĐ-CP - đã quy định chi tiết các điều khoản của luật.
134. Xem Quyết định số 362/QĐ-TTg ký ngày 3 tháng 4 năm 2019, còn được gọi là Quy hoạch phát triển và quản lý báo chí quốc gia đến năm 2025.
135. Vietnam Media Project, *Censorship in Vietnam - state media under unprecedented attack*, 2024, <https://drive.proton.me/urls/7D92FT465M#eUbpZvHzGMJi>.
136. Huong Nguyen, *The Press Plan of 2025 and the rise of digital authoritarianism in Vietnam*, ngày 23 tháng 12 năm 2023, <https://usvietnam.uoregon.edu/en/the-press-plan-of-2025-and-the-rise-of-digital-authoritarianism-in-vietnam/>.
137. Xuan-Huong Nguyen and Bae Yooil, *Between state tolerance and direct control of mass media in Vietnam: The rise and decline of quasi-private press*, *Journal of International and Area Studies*, 30, 2 (2023), 1-24.
138. Vietnam Media Project, *Censorship in Vietnam - state media under unprecedented attack*, 2024, <https://drive.proton.me/urls/7D92FT465M#eUbpZvHzGMJi>.
139. Ibid.
140. Trung bình, Việt Nam bỏ tù hơn hai nhà báo mỗi năm; ngoài các đợt trấn áp này, chín nhà báo đã bị bỏ tù vào năm 2011.
141. Quốc hội vẫn chưa công bố văn bản pháp luật được thông qua cuối cùng, nhưng có thể tìm thấy các bản dự thảo được lưu hành tại: Bộ Khoa học và Công nghệ, <https://mst.gov.vn/van-ban-phap-luat/du-thao/2223.htm>. Xem thêm Socialist Republic of Viet Nam, Government News, *Major takeaways from National Assembly's 10th session*, ngày 29 tháng 3 năm 2026, <https://en.baochinhphu.vn/major-takeaways-from-national-assemblys-10th-session-111251212090126868.htm>
142. Thông tin do Kwok Fung Au, cán bộ chương trình, cung cấp, ngày 18 tháng 2 năm 2026, trực tuyến.
143. UN Office of the High Commissioner for Human Rights, *Sentencing of environmental human rights defenders in Viet Nam*, tháng 9 năm 2023, <https://www.ohchr.org/en/press-briefing-notes/2023/09/sentencing-environmental-human-rights-defenders-viet-nam>.
144. Mark Sidel, U.S.-Asia Law Institute, *Vietnam's Closing Legal Space for Civil Society*, 3, 14 (tháng 1 năm 2023), <https://usali.org/usali-perspectives-blog/vietnams-closing-space-for-civil-society>.
145. Jonathan Head and Truong My Lan Thu Bui, *Vietnamese billionaire sentenced to death for \$44bn fraud*, BBC, ngày 11 tháng 4 năm 2024, <https://www.bbc.com/news/world-asia-68778636>.
146. VietnamPlus, *Thuan An Group case: Almost all 4.59 million USD in damage recovered*, ngày 9 tháng 8 năm 2025, <https://en.vietnamplus.vn/thuan-an-group-case-almost-all-459-million-usd-in-damage-recovered-post326147.vnp>.
147. *The Economist*, *Vietnam's growth is fast-but fragile*, ngày 8 tháng 1 năm 2026, <https://archive.is/20260109112815/> <https://www.economist.com/finance-and-economics/2026/01/08/vietnams-growth-is-fast-but-fragile>.

**GLOBAL
INITIATIVE**
AGAINST TRANSNATIONAL
ORGANIZED CRIME

GIỚI THIỆU VỀ SÁNG KIẾN TOÀN CẦU

Sáng kiến Toàn cầu Phòng, chống Tội phạm có Tổ chức xuyên quốc gia (GI-TOC) là một mạng lưới toàn cầu quy tụ hơn 700 chuyên gia trên khắp thế giới. GI-TOC cung cấp một nền tảng nhằm thúc đẩy các cuộc thảo luận sâu rộng hơn và các cách tiếp cận đổi mới, tạo nền tảng cho việc xây dựng một chiến lược toàn cầu toàn diện chống lại tội phạm có tổ chức.

www.globalinitiative.net

Australian Government

Mạng lưới Mekong Phòng, chống Tội phạm Xuyên quốc gia (MNET-CTC) được Chính phủ Úc tài trợ thông qua Quan hệ Đối tác Mekong-Úc và do Sáng kiến Toàn cầu Phòng, chống Tội phạm có Tổ chức Xuyên quốc gia (GI-TOC) triển khai.

